

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

Letni program izobraževanja odraslih LPIO 2022

POROČILO O URESNIČEVANJU

Ljubljana, 26. maj 2023

Letni program izobraževanja odraslih LPIO 2022: poročilo o uresničevanju

Financer: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (v nadaljnjem besedilu MVI) prej: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ)

Poročilo o realizaciji LPIO 2020 so v skladu s 45. členom ZIO-1 pripravili: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (v nadaljnjem besedilu (MVI), Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: MDDSZ), Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP), Ministrstvo za zdravje (v nadaljnjem besedilu: MZ), Ministrstvo za kulturo (v nadaljnjem besedilu: MK), Ministrstvo za infrastrukturo (v nadaljnjem besedilu: MZI), Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljnjem besedilu: MOP) in Ministrstvo za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: MP).

Andragoški Center Slovenije je na osnovi poročil izvajalcev o izvedenih programih in dejavnostih v podporo izobraževanju odraslih in finančnih poročil pristojnih ministrstev ter v sodelovanju z MIZŠ pripravil skupno poročilo o izvajanju LPIO 2022.

Skupno poročilo je uredil na ACS: mag. Andrej Sotošek

Besedilni pregled – lektoriranje: Jasmina Spahalić

Tehnično urejanje: Franci Lajovic

KAZALO VSEBINE

1	Povzetek glavnih ugotovitev	5
2	Uvod.....	7
3	Finančni okvir in realizacija.....	8
4	Temeljni cilj in krovni kazalniki ReNPIO 2022–2030	12
4.1	Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let po anketi Aktivno in neaktivno prebivalstvo v zadnjih 4 tednih:.....	12
4.2	Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU po Anketi o izobraževanju odraslih (AIO):.....	13
4.3	Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU po anketi Aktivno in neaktivno prebivalstvo v zadnjih 12 mesecih:.....	13
5	Pregled realizacije po prednostnih področjih in ciljih ReNPIO 2022–2030	14
5.1	Prvo prednostno področje - Splošno neformalno izobraževanje odraslih	14
5.1.1	Cilj: Zvišati raven temeljnih zmožnosti in izboljšanje splošne izobraženosti odraslih ...	14
5.2	Drugo prednostno področje - Izobraževanje za pridobitev izobrazbe	23
5.2.1	Cilj: Zvišati izobrazbeno raven odraslih	23
5.3	Tretje prednostno področje - Strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje za potrebe dela .	28
5.3.1	Cilj: Povečati usposobljenost prebivalstva za uspešno odzivanje na potrebe trga dela	28
5.4	Četrto prednostno področje - Raziskave in razvoj.....	35
5.4.1	Cilj: Okrepiti razvoj in raziskave na področji izobraževanja odraslih	35
5.5	Peto prednostno področje - Dejavnosti na področju izobraževanja odraslih	42
5.5.1	Cilj: Izboljšati in okrepiti dejavnosti na področju izobraževanja odraslih	42
6	Sklep s predlogi ukrepov.....	46
7	Priloga - Letna poročila sodelujočih ministrstev	47

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Realizacija LPIO 2022 po ministrstvih.....	8
Preglednica 2: Sredstva v LPIO 2022 načrtovana in realizirana po prednostnih področjih in dejavnostih	9
Preglednica 3: Načrtovana (LPIO) in realizirana sredstva ministrstev po prednostnih področjih v letu 2022; indeks predstavlja razmerje med načrtovanimi in realiziranimi sredstvi, izraženo v odstotkih ...	10
Preglednica 4: Načrtovana in realizirana sredstva in delež teh po prednostnih področjih v LPIO v obdobju med 2020 in 2022; razmerje med načrtovanimi in realiziranimi sredstvi v dveh zaporednih letih	11
Preglednica 5: Udeležba odraslih v programih VŽU od leta 2013 do 2022, v izbranih državah EU	12
Preglednica 6: Udeležba odraslih v VŽU v letih merjenja z AIO, v izbranih državah EU	13
Preglednica 7: Odrasli, vključeni v javnoveljavne izobraževalne programe, v katerih ne pridobijo izobrazbe, v letih 2019, 2021 in 2022.....	15
Preglednica 8: Odrasli, vključeni v javnoveljavne izobraževalne programe, kjer ne pridobijo izobrazbe v letih 2019/2020, 2020/2021 in 2021/2022:	16
Preglednica 9: Vključenost odraslih v neformalne izobraževalne programe za odrasle, po katerih se ne pridobi izobrazba v letih 2020, 2021 in 2022.....	16
Preglednica 10: Udeležba odraslih v starosti od 55 do 64 let v programih VŽU v izbranih državah EU v letih merjenja z Anketo o izobraževanju odraslih (AOI)	20
Preglednica 11: Udeležba odraslih v VŽU od 65 do 74 let (ANP4t), izbrane države EU	20
Preglednica 12: Udeležba odraslih v VŽU od 25 do 64 let (ISCED 0-2), v letih merjenja po AIO, izbrane države EU	21
Preglednica 13: Delež odraslih od 16 do 74 let z doseženimi najmanj temeljnimi digitalnimi spretnostmi	21
Preglednica 14: Odrasli vključeni v program OŠO	23
Preglednica 15: Odrasli vključeni v program OŠO v starostni skupini 45–55 let	23
Preglednica 16: Število in deleži prebivalcev z nedokončano osnovno šolo	24
Preglednica 17: Delež prebivalcev, starih od 25 do 64 let, z dokončano najmanj štiriletno srednjo šolo	25
Preglednica 18: Prebivalci po starostnih kategorijah glede na štiriletno srednješolsko izobrazbo	25
Preglednica 19: Vpis študentov višjih strokovnih šol od študijskega leta 2019/20 do 2022/23	26
Preglednica 20: Letni kazalniki za dvig izobrazbene ravni	26
Preglednica 21: Brezposelni, udeleženi v programih APZ	28
Preglednica 22: Število in delež NPK v programih APZ.....	28
Preglednica 23: Letni kazalniki za usposabljanje in izobraževanje za potrebe dela	29
Preglednica 24: Število udeležencev v svetovalni dejavnosti, ki se izvaja kot javna služba	42
Preglednica 25: Načrtovana in realizirana udeležba oz. ure izvajanja posameznih dejavnosti podpore izobraževanju odraslih po posameznih ministrstvih	43

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Deleži odraslih, ki so dosegli prvo raven in manj pri besedilnih in/ali pri matematičnih spretnostih, v Sloveniji v primerjavi z drugimi sodelujočimi državami in povprečjem OECD	19
---	----

1 POVZETEK GLAVNIH UGOTOVITEV

Poročilo o uresničevanju Letnega programa izobraževanja odraslih LPIO 2022 je postavljeno v kontekst resolucije o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2022–2030 (ReNPIO 2022/2030). Na temelju poročil ministrstev ter podatkov Statističnega urada Republike Slovenije prikazuje realizacijo kazalnikov na posameznih področjih Resolucije. Finančnemu poročilu sledi prikaz realizacije ciljev po posameznih prednostnih področjih.

FINANČNO POROČILO. Z nacionalnim proračunom je bilo, na temelju predlogov različnih ministrskih resorjev, za namene financiranja LPIO 2022, načrtovanih 70.993.616 EUR, s spremembo proračuna pa še nekoliko več, namreč 71.044.486 EUR. Od tega je bilo realiziranih 67.789.155 EUR, kar znaša 95,2 %. Realizacija je bila po posameznih resorjih različna, in sicer: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (MVI) 101,2 %, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) 87,2 %, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) 99,6 %, Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) 36,7 %, Ministrstvo za zdravje (MZ) 100 %, Ministrstvo za kulturo (MK) 94,5 %, Ministrstvo za pravosodje (MP) 57,5 %, Ministrstvo za infrastrukturo (MZI) 104,8 %. Realizacija sredstev po posameznih prednostnih področjih je bila na področjih splošnega neformalnega izobraževanja odraslih, izobraževanje za pridobitev izobrazbe in dejavnosti v podporo IO višja od načrtovane, občutno nižja pa je bila na področju strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja za namene dela.

Spremljanje uresničevanja LPIO smo v nadaljevanju umestili v kontekst ciljev in kazalnikov, opredeljenih v Resoluciji o nacionalnem programu izobraževanja odraslih 2022–2030. Glede na objavo podatkov EUROSTAT-a (26. 4. 2023) smo preverili zgolj nekatere kazalnike. Krovni kazalnik, tj. stopnja udeležbe odraslih v programih VŽU v starosti od 25 do 64 let po anketi o aktivnem in neaktivnem prebivalstvu (ANP) je v letu 2022, 21,6 %, kar predstavlja dvig glede na pretekla leta, in je višja od povprečja EU 27 (11,9 %).

PRVO PREDNOSTNO PODROČJE – splošno neformalno izobraževanje odraslih sledi cilju zviševanja ravni temeljnih zmožnosti in izboljšanja splošne izobraženosti odraslih. Na tem področju je opredeljenih šest kazalnikov, glede na dostopne podatke pa v tem poročilu navajamo zgolj dva: vpis odraslih v javnoveljavne izobraževalne programe v letih 2021/22, se je zvišal za 29,57 %, vendar še ni dosegel vpisa iz leta 2019/20 ter 2. vključenosti odraslih v starosti med 65 in 74 let v programih VŽU po ANP, v zadnjih štirih tednih pred anketiranjem se je povišala in dosegla 6,2 %, s čimer je dosežen cilj ReNPIO 22–30 (5,5 %).

DRUGO PREDNOSTNO PODROČJE – izobraževanje za pridobitev izobrazbe sledi cilju zvišanja izobrazbene ravni odraslih. Na tem področju sta opredeljena dva kazalnika: prvi se nanaša na delež vključenih odraslih v program OŠO v starosti od 45 do 55 let; drugi pa se nanaša na delež odraslih v starosti od 25 do 64 let z dokončano najmanj štiriletno srednjo strokovno izobrazbo. Ugotavljamo, da se nominalno zmanjšuje število odraslih z nedokončano osnovnošolsko izobrazbo. Delež mlajših odraslih brez osnovnošolske izobrazbe se bistveno hitreje zmanjšuje kot delež starejših. Vpis odraslih v program OŠO se je ustalil malo nad 1.000 udeleženci (v letu 2022 je bilo vpisanih 1.027 udeležencev). V starostni skupini 45–55 let vpis pada (v letu 2021/2022 je bilo zgolj 50 udeležencev), kar je v nasprotju s predvidenim 2-% letnim zvišanjem vpisa.

Narašča pa odstotek odraslih v starostni skupini med 25 in 64 let z najmanj dokončano srednjo šolo. V letu 2022 je ta delež znašal 65 %. Če se bo ta trend nadaljeval do leta 2030, lahko pričakujemo, da bomo dosegli zastavljeni kazalnik v naslednjih štirih letih.

TRETJE PREDNOSTNO PODROČJE – strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje za potrebe trga dela sledi cilju povečanja usposobljenosti prebivalstva za uspešno odzivanje na potrebe trga dela. Na tem področju sta opredeljena dva kazalnika, in sicer: delež vključenih v APZ, ki so vključeni v programe izobraževanja in usposabljanja ter delež podeljenih NPK v okviru APZ. Ugotavljamo, da število brezposelnih oseb na letni ravni pada, se pa nominalno zmanjšuje tudi število vključenih v aktivnosti APZ, njihov delež pa se ohranja zadnji dve leti, torej tudi v letu 2022, na enaki ravni (32 %). Po letu 2020 se povečuje odstotek brezposelnih, ki so pridobili NPK v okviru aktivnosti APZ; v letu 2022 znaša 3,8 %. Nadaljevanje trenda zadnjih treh let (+0,2 %), bi omogočilo realizacijo kazalnika resolucije (5,4 % delež brezposelnih, ki so pridobili NPK v sklopu APZ v letu 2030).

ČETRTO PREDNOSTNO PODROČJE – raziskave in razvoj sledijo cilju okrepitve razvojne in raziskovalne dejavnosti na področju izobraževanja odraslih. Na tem področju so opredeljeni trije kazalniki. Prvi kazalnik se nanaša na raziskavo PIAAC, v kateri Slovenija v letu 2022 ni sodelovala. Drugi kazalnik predpostavlja izpeljavo treh CRP-ov. V letu 2022 se zaključuje prvi med njimi: Vseživljenjsko učenje odraslih za trajnostni razvoj in digitalni preboj – VŽU preboj. Poleg CRP-a je potekal v letu 2022 tudi raziskovalni projekt na področju izobraževanja odraslih z naslovom Udeležba prebivalcev v izobraževanju odraslih (VŽU): stanje, značilnosti in kavzalnost (razlogi). Rezultati raziskave bodo objavljeni konec leta 2023. Ob omenjenem je v letu 2022 potekalo ali se zaključevalo pet razvojnih projektov za prenos teoretskih in raziskovalnih spoznanj v izobraževanju odraslih, katerih rezultati še niso objavljeni: 1. Krepitev kompetenc strokovnih delavcev na področju vodenja inovativnega vzgojno-izobraževalnega zavoda od 2018 do 2022, 2. Razvoj programov za izpopolnjevanje za nadaljnje poklicno izobraževanje in usposabljanje v letih 2017–2022 (PINPIU), 3. Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju, 4. Strokovna podpora področju razvoja temeljnih kompetenc odraslih 2016–2022, 5. Strokovna podpora informativno svetovalni dejavnosti in vrednotenju neformalno pridobljenega znanja 2016–2022.

PETO PREDNOSTNO PODROČJE – dejavnosti na področju izobraževanja odraslih sledi cilju izboljšanja in krepitev dejavnosti na področju izobraževanja odraslih. Kazalnik se nanaša na odstotek odraslih, vključenih v svetovalno dejavnost, ki naj bi se do leta 2030 povečal za 20 % glede na leto 2020.

Obseg svetovalne dejavnosti na letni ravni se je v zadnjih treh letih povečeval, v letu 2022 se je delež povečal za 17 % glede na leto 2021, s čimer je načrtovano 20-% povečanje do leta 2030 že skoraj doseženo. Število svetovancev se je povečalo **za 17 %**. Tako se že v letu 2022 približujemo postavljenem kazalniku 20 % povečanja obsega svetovalne dejavnosti v javni službi do leta 2030.

2 UVOD

V skladu s 44. členom Zakona o izobraževanju odraslih (ZIO-1) (Uradni list RS, št. 6/18) (v nadaljnjem besedilu: ZIO-1) se izvajanje nacionalnega programa izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji določi z letnim programom, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada). Z njim se opredelijo:

- cilji in kazalniki na letni ravni,
- ukrepi po prednostnih področjih,
- obseg sredstev, ki se zagotovijo v državnem proračunu za izvajanje letnega programa,
- pristojna ministrstva za izvedbo letnega programa in
- način spremljanja izvajanja letnega programa.

Letni program izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za leto 2022 (v nadaljnjem besedilu: LPIO 2022) je sprejela Vlada Republike Slovenije na 107. redni seji s sklepom št. 60300-5/2021/3, z dne 17. 12. 2021. LPIO 2022 sledi ciljem, ki jih je določila Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2022–2030, ki jo je sprejel Državni zbor RS 23. 3. 2022, objavljena pa je bila 8. 4. 2022 (Uradni list RS, št. 490/22), (v nadaljnjem besedilu: ReNPIO 2022–2030).

Podlaga za LPIO 2022 sta bila tako ReNPIO 2022–2030 in Proračun Republike Slovenije za leto 2022 (Uradni list RS, 174/20 in 129/22).

Skupno poročilo o izvajanju LPIO 2022 je pripravil Andragoški center Slovenije, ob sodelovanju MVI, na osnovi poročil pristojnih ministrstev o izvedenih programih in dejavnostih v podporo izobraževanju odraslih.

Poročilo o realizaciji LPIO 2022 so v skladu s 45. členom ZIO-1 pripravila naslednja ministrstva: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: MVI), Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: MDDSZ), Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP), Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljnjem besedilu: MOP), Ministrstvo za zdravje (v nadaljnjem besedilu: MZ), Ministrstvo za kulturo (v nadaljnjem besedilu: MK), Ministrstvo za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: MP), Ministrstvo za infrastrukturo (v nadaljnjem besedilu: MZI).

Izvajalci, ki so bili izbrani za izvajanje LPIO 2022 in sofinancirani iz državnega proračuna oziroma sredstev Evropskega socialnega sklada, so izvajali izobraževalne programe za odrasle (v nadaljnjem besedilu: programi) v okviru petih prednostnih področij: (1) Splošno izobraževanje in učenje odraslih, (2) Izobraževanje za zviševanje izobrazbene ravni odraslih in (3) Izobraževanje in usposabljanje za potrebe trga dela, (4) Raziskave in razvoj ter (5) Dejavnosti potrebne za izvajanje izobraževanja (v nadaljnjem besedilu: dejavnosti).

3 FINANČNI OKVIR IN REALIZACIJA

Finančni okvir za načrtovanje aktivnosti, programov in dejavnosti po posameznih proračunskih postavkah so sodelujoča ministrstva načrtovala na podlagi Proračuna Republike Slovenije, ki ga je sprejel Državni zbor RS za leto 2022.

Sodelujoča ministrstva so vse ukrepe in realizacijo aktivnosti, programov in dejavnosti opredelila v skladu s sprejetimi finančnimi sredstvi na posameznih proračunskih postavkah posameznega ministrstva. Ta načrtovana sredstva in realizacija po posameznih proračunskih postavkah so bili vključeni v LPIO 2022.

Na podlagi poročil sodelujočih ministrstev o realizaciji finančnih sredstev smo pripravili ustrezne primerjalne analize po ministrstvih, po prednostnih področjih za leto 2022 in primerjalno za pretekla leta.

Rezultati analiz so nam pokazali uspešnost porabe javnih sredstev in doseganje zastavljenih ciljev skozi doseganje opredeljenih kazalnikov na posameznih prednostnih področjih.

Okvirni obseg javnih sredstev v LPIO 2022 in realizacija

Iz državnega proračuna Republike Slovenije se je za izvajanje LPIO 2022 zagotovilo **71.044.486** EUR. Okvirni obseg sredstev, ki so jih ministrstva načrtovala in realizirala v letu 2022, je razviden iz preglednice 1; načrtovanje in realizacija sredstev po prednostnih področjih v letu 2022 iz preglednice 2; realizacija sredstev ministrstev po prednostnih področjih v letu 2022 iz preglednice 3 in načrtovana ter realizirana sredstva po ministrstvih in prednostnih področjih v obdobju 2020–2022 iz preglednice 4.

Preglednica 1: Realizacija LPIO 2022 po ministrstvih

Zap. št.	Proračunski uporabnik	LPIO 2022			Spremenjen LPIO v EUR	REALIZACIJA		
		Sredstva v EUR	Delež v LPIO (v%)	Delež ESS (v%)		Realizirano v EUR	Indeks realizacije	Delež v LPIO (v%)
1.	MVI	21.432.232	35,9	60,9	21.404.614	21.671.587	101,2	32,1
2.	MDDSZ	22.542.382	32,6	55,1	22.620.843	19.725.685	87,2	29,2
3.	MKGP	13.399.551	14,9	7,0	13.399.551	13.347.132	99,6	19,7
4.	MOP	365.597	0,2	3,3	365.624	134.155	36,7	0,2
5.	MZ+ZZZS	10.428.008	11,9	0,0	10.428.008	10.428.008	100,0	15,4
6.	MK	1.937.846	2,7	50,6	1.937.846	1.877.811	94,5	2,8
7.	MP	688.000	0,7	53,3	688.000	395.277	57,5	0,6
8.	MZI	200.000	0,3	0,0	200.000	209.500	104,8	0,3
SKUPAJ		70.993.616	100	39,1	71.044.486	67.789.155	95,2	100

Vir: Poročila ministrstev

Obseg sredstev LPIO se je na letni ravni med letom zaradi različnih vzrokov (rebalans proračuna, prerazporeditve ...) nekoliko zvišal iz prvotno načrtovanih 70.993.616 EUR na 71.044.486 EUR, kar znaša nominalno 50.870 EUR.

Dejanska načrtovana sredstva po ministrstvih nam kažejo zmanjšan obseg sredstev, glede na načrtovana sredstva v LPIO 2022. Med letom so se sredstva na MVI zmanjšala za 27.618 EUR. Na MDDSZ se je povečal obseg sredstev za 78.461 EUR in na MOP za 27 EUR.

Celotna sredstva so bila realizirana v 95,2 %. Najslabše so sredstva črpala MOP (36,7 %), MP (57,5 %) in MDDSZ (87,2 %), najboljše pa MZI (104,8 %) in MVI (101,2 %).

Glede na pretekla leta je v strukturi sredstev na nekaterih ministrstvih še vedno načrtovan relativno visok delež ESS sredstev. Na MVI je bil načrtovan delež kar 60,9 % ESS sredstev, sledita MDDSZ 55,1 % deležem in MP s 53,6-% deležem. Nekatera ministrstva (MZI in MZ + ZZZS) teh sredstev za izobraževanje ne namenjujejo ali pa zelo malo (MOP, MKGP).

Primerjava načrtovanih in realiziranih sredstev v LPIO 2022 in 2021 pokaže bistven upad sredstev v letu 2022. V letu 2021 so bila načrtovana sredstva v višini 87.060.281 EUR in realizirana v višini 78.774.573 EUR, kar znaša 90,5 % realizacijo. V letu 2022 je bilo načrtovanih le 71.044.486 EUR, od katerih je bilo realiziranih 67.789.155 EUR, kar pomeni 95,2-% realizacijo. Tako so se načrtovana sredstva v letu 2022 znižala za 16.015.795 EUR, kar pomeni 22 % upad sredstev.

Ker se je v letu 2022 zaključevala Evropska finančna perspektiva, nova pa se še ni začela in se tudi sredstva nove finančne perspektive 2023–2027 niso aktivirala. So pa ministrstva v letu 2022 porabila sredstva ob zaključku stare perspektive.

Če je to ključni razlog za zmanjšanje sredstev v letu 2022, se bo pokazalo v letu 2023. Dejstvo pa je, da se delež nacionalnih sredstev, namenjenih izobraževanju odraslih, zmanjšuje in razvoj izobraževanja odraslih ostaja odvisen od črpanja evropskih sredstev.

Okvirne višine sredstev, ki so jih ministrstva načrtovala in realizirala po prednostnih področjih in dejavnostih, so razvidne iz preglednice 2.

Preglednica 2: Sredstva v LPIO 2022 načrtovana in realizirana po prednostnih področjih in dejavnostih

Prednostna področja in dejavnosti	Načrtovana sredstva	Delež (%) glede na ...	Realizacija	Delež i (%) glede na ...	Razmerje med načrtovanimi in realiziranimi sredstvi (%)
Prvo prednostno področje: splošno neformalno izobraževanje odraslih	15.262.543	21,4	15.816.975	23,3	103,6
Drugo prednostno področje: izobraževanje za pridobitev izobrazbe	1.969.526	2,8	3.237.084	4,8	164,3
Tretje prednostno področje: strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje za potrebe dela	47.922.888	67,6	41.425.412	61,1	86,4
Četrto prednostno področje: Raziskave in razvoj *	ni podatka	-----	ni podatka	-----	ni podatka
Peto prednostno področje: dejavnosti na področju izobraževanja odraslih	5.889.528	8,2	7.309.684	10,8	124,1
SKUPAJ	71.044.485	100	67.789.155	100	95,4

Vir: Poročila ministrstev

* sredstva za raziskave in razvoj niso bila v LPIO 2022 načrtovana na posebnih samostojnih proračunskih postavkah MVI, temveč v slopu drugih že obstoječih proračunskih postavk financiranja MVI in ARRS. Tako je potekal v letu 2022 dvoletni raziskovalni CRP projekt – VŽU Preboj. Poteka med 1. 9. 2021 in 30. 9. 2023, financiran s strani ARRS in MVI (povezava:

<https://www.pef.upr.si/sl/raziskovanje/programi-in-projekti-arrs/2022032215365750/vsezivljenjsko-ucenje-odraslih-za-trajnostni-razvoj-in-digitalni-preboj-vzu-preboj>. Projekt je financiran v višini 60.000 EUR, v letu 2022 višini 26.372,20 EUR.

Drugi dvoletni 2022/23 raziskovalni projekt Udeležba prebivalcev v izobraževanju odraslih (VŽU): stanje, značilnosti in kavzalnost (razlogi) je v letu 2022 financiralo MVI v LDN ACS kot posebno nalogo v višini 13.150 EUR.

Podatki kažejo, da so razmerja financiranja po posameznih prednostnih področjih med načrtovanimi sredstvi in realizacijo na vseh prednostnih področjih razen na tretjem. Glede na leto 2021 pa se deleži na vseh prednostnih področjih povečujejo. Na tretjem prednostnem področju, tako nominalno kot v deležu, sredstva pri realizaciji, glede na načrtovana, padajo, in sicer za 6,5 %.

Preglednica 3: Načrtovana (LPIO) in realizirana sredstva ministrstev po prednostnih področjih v letu 2022; indeks predstavlja razmerje med načrtovanimi in realiziranimi sredstvi, izraženo v odstotkih

Ministrstvo		I. prednostno področje	II. prednostno področje	III. prednostno področje	IV. ¹ prednostno področje	V. prednostno področje	SKUPAJ
MVI	LPIO	3.120.550	1.819.526	11.861.168	ni podatka	4.603.369	21.404.613
	Realizacija	3.877.821	3.054.295	8.456.841	ni podatka	6.282.629	21.671.587
	Indeks	124,3	167,9	71,3	ni podatka	136,5	101,2
MDDSZ	LPIO	0,0	150.000	21.201.684	ni podatka	1.269.159	22.620.843
	Realizacija	0,0	182.789	18.535.594	ni podatka	1.007.303	19.725.685
	Indeks		121,9	87,4	ni podatka	79,4	87,2
MKGP	LPIO	0,0	0,0	13.399.551	ni podatka	0,0	13.399.551
	Realizacija	0,0	0,0	13.347.132	ni podatka	0,0	13.347.132
	Indeks			99,6	ni podatka		99,6
MZ+ZZSZ	LPIO	10.428.008	0,0	0,0	ni podatka	0,0	10.428.008
	Realizacija	10.428.008	0,0	0,0	ni podatka	0,0	10.428.008
	Indeks	100,0			ni podatka		100,0
MK	LPIO	825.985	0,0	1.094.861	ni podatka	17.000,00	1.937.846
	Realizacija	906.369	0,0	951.690,23	ni podatka	19.752,00	1.877.811
	Indeks	115,7		86,9	ni podatka	116,2	97,6
MP	LPIO	688.000	0,0	0,0	ni podatka	0,0	688.000
	Realizacija	395.277	0,0	0,0	ni podatka	0,0	395.277
	Indeks	57,4			ni podatka		57,4
MOP	LPIO	0,0	0,0	365.624	ni podatka	0,0	365.624
	Realizacija	0,0	0,0	134.155	ni podatka	0,0	134.155
	Indeks			29,6	ni podatka		29,6
MZI	LPIO	200.000	0,0	0,0	ni podatka	0,0	200.000
	Realizacija	209.500	0,0	0,0	ni podatka	0,0	209.500
	Indeks	104,7			ni podatka		104,7
SKUPAJ	LPIO	15.262.543	1.969.526	47.922.888	ni podatka	5.889.528	71.044.485
	Realizacija	15.816.975	3.237.084	41.425.412	ni podatka	7.309.684	67.789.155
	Indeks	103,6	164,4	86,4	ni podatka	124,1	95,4

Vir: Poročila ministrstev

* Sredstva Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

** Sredstva Sklada za podnebne spremembe.

*** Sredstva obveznega zdravstvenega zavarovanja.

V tabeli so prikazana načrtovana sredstva za LPIO 2022, sprejeta v proračunu za leto 2022, ki pa so se, zaradi prilagajanja finančnemu stanju v državi, nekoliko spremenila.

Tako je MVI povečalo realizacijo na vseh prednostnih področjih (I. področje 124,3 %, II. področje 167,9 % in V področje 136,5 %), razen na III. prednostnem področju, kjer je bila realizacija 71,3 %.

¹ V četrtem stolpcu ni podatkov, ker sredstva za raziskave in razvoj niso bila v LPIO 2022 načrtovana na posebnih samostojnih proračunskih postavkah MVI, temveč v slopu drugih že obstoječih proračunskih postavk financiranja MVI in ARRS.

MDDSZ je imelo nizko realizacijo na vseh področjih razen na II. področju, kjer je doseglo 121,9 % realizacijo.

MK je imelo prav tako visoko realizacijo (I. področje 115,7 % in V. področje 116,2 %) in nižjo na III. področju (86,9 %).

Najnižjo realizacijo je imelo MOP na III. prednostnem področju (29,6 %).

Preglednica 4: Načrtovana in realizirana sredstva in delež teh po prednostnih področjih v LPIO v obdobju med 2020 in 2022; razmerje med načrtovanimi in realiziranimi sredstvi v dveh zaporednih letih

Prednostno področje	Načrt in realizacija	Leto			Indeks primerjave dveh zaporednih let		
		2020	2021	2022	2020/2019	2021/2020	2022/2021
I. prednostno področje	načrt	18.558.800	17.984.225	15.262.543	97,4	96,9	84,9
	realizacija	17.010.404	17.567.857	15.816.975	96,2	103,3	90,0
	Indeks realizacije	91,7	97,7	99,7	-----	-----	-----
II. prednostno področje	načrt	3.116.899	2.177.853	1.969.526	92,6	69,87	90,4
	realizacija	3.014.605	1.805.346	3.237.084	100,3	59,89	179,3
	Indeks realizacije	96,7	82,9	164,4	-----	-----	-----
III. prednostno področje	načrt	54.866.924	59.079.191	47.922.888	111,1	107,7	81,1
	realizacija	41.660.457	51.473.123	41.425.412	105,4	123,6	80,5
	Indeks realizacije	75,9	87,1	86,4	-----	-----	-----
IV. prednostno področje	načrt	ni samostojno področje	ni samostojno področje	ni samostojnih sredstev	-----	-----	-----
	realizacija	ni samostojno področje	ni samostojno področje	ni samostojnih sredstev	-----	-----	-----
	Indeks realizacije	ni samostojno področje	ni samostojno področje	ni samostojnih sredstev	-----	-----	-----
V. prednostno področje	načrt	5.787.311	7.969.017	5.889.528	87,1	137,7	73,9
	realizacija	6.293.027	7.995.606	7.309.684	84	127,1	91,4
	Indeks realizacije	108,7	100,3	125,5	-----	-----	-----
SKUPAJ	načrt	82.329.934	87.060.286	71.044.485	104,9	105,7	81,6
	realizacija	67.978.492	78.817.873	67.789.155	100,4	115,9	86,0
	Indeks	82,6	90,5	95,4	-----	-----	-----

Vir: Poročila ministrstev

Na temelju podatkov v preglednici, primerjajoč leti 2021 in 2022, ugotavljamo, da

- so se sredstva, namenjena splošnemu neformalnemu izobraževanju odraslih (I. prednostno področje), nominalno zmanjšala za približno 15 %, delež realizacije pa se je nekoliko povečal (za 2 %);
- so se sredstva, namenjena izobraževanju za pridobitev izobrazbe (II. prednostno področje) nominalno zmanjšala, vendar je bila realizacija kar za 64 % višja od načrtovanega, kar je rezultiralo v tem, da je bil znesek, porabljen za to področje, nominalno višji od realiziranih sredstev za leto pred tem (za 79 %);
- so se sredstva, namenjena strokovnemu usposabljanju za potrebe dela (III. Prednostno področje) nominalno zmanjšala, prav tako pa je bila nizka tudi realizacija (zgolj 86 %);
- so se sredstva, namenjena različnim dejavnostim na področju izobraževanja odraslih, nominalno zmanjšala za skoraj četrtino, vendar je realizacija preseгла načrtovano za 25 %, tako, da so bila porabljena sredstva nominalno enaka sredstvom, realiziranim leto prej;
- primerjalni indeksi razmerja med načrtovanimi in realiziranimi sredstvi v dveh zaporednih letih nam kažejo, da je bilo vsako leto manj načrtovanih sredstev, razen v letu 2021 na tretjem prednostnem področju. Realizacija pa se je vsako leto povečevala.

4 TEMELJNI CILJ IN KROVNI KAZALNIKI RENPIO 2022–2030

V nadaljevanju poročamo o realizaciji LPIO 22 v kontekstu ciljev in kazalnikov, načrtovanih v resoluciji 2022–2030).

Temeljni cilj ReNPIO 2022–2030 je: Povečati vključenost odraslih v VŽU.

Ta cilj je splošen in velja za vsa prednostna področja in za vse ciljne skupine odraslih, ki jih opredeljuje ReNPIO 2022–2030. Za doseganje tega temeljnega cilja in za uresničevanje ter merjenje učinkov, so v ReNPIO 2020–2030 zastavljeni trije kazalniki, in sicer:

1. Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU se bo z 8,4 % v letu 2020 povečala na 19 % v letu 2030 (iz: raziskovanje Aktivno in neaktivno prebivalstvo (ANP4t));
2. Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU se bo s 46 % v letu 2016 povečala na 66 % v letu 2030 (Anketa o izobraževanju odraslih (AIO));
3. Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU se bo iz preračunane vrednosti 40,3 % v letu 2016 povečala na 60 % v letu 2030 (iz: raziskovanje Aktivno in neaktivno prebivalstvo (ANP12m)).

Vsi trije kazalniki so povzeti po spremljanju statističnih podatkov po EUROSTAT-u in zagotavljajo primerljivost podatkov na ravni Slovenije s primerljivimi državami Evropske skupnosti (EU). Tretji kazalnik pa uvaja še primerljivost doseganja ciljev EU v stebru socialnih pravic.

Doseganje temeljnega cilja glede povečanja vključenosti odraslih v VŽU nam pokaže analiza statističnih podatkov pri posameznem krovnem kazalniku, prikazanem v nadaljevanju.

4.1 Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let po anketi Aktivno in neaktivno prebivalstvo v zadnjih 4 tednih:

Preglednica 5: Udeležba odraslih v programih VŽU od leta 2013 od 2022, v izbranih državah EU

Država/leto (%)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
EU 27	9,9	10,1	10,1	10,3	10,4	10,6	10,8	9,1	10,8	11,9
Danska	31,5	31,9	31,5	28	26,9	23,5	25,3	20,5	22,4	27,9
Nemčija	7,9	8	8,1	8,5	8,4	8,2	8,2	7,7	7,7	8,1
Estonija	12,6	11,6	11,9	15,3	16,8	19,3	19,6	16,6	18,4	21,1
Hrvaška	3,1	2,8	3,1	3	2,3	2,9	3,5	3,2	5,1	4,4
Italija	6,2	8,1	7,3	8,3	7,9	8,1	8,1	7,2	9,9	9,6
Madžarska	3,2	3,3	7,1	6,3	6,2	6	5,8	5,1	5,9	7,9
Avstrija	14,1	14,3	14,4	14,9	15,8	15,1	14,7	11,7	14,6	15,8
Slovenija	12,5	12,1	11,9	11,6	12	11,4	11,2	8,4	18,9	21,6
Slovaška	3,1	3,1	3,1	2,9	3,4	4	3,6	2,8	4,8	12,8
Finska	24,9	25,1	24,4	26,4	27,4	28,5	29	27,3	30,5	25,2
Švedska	28,4	29,2	29,4	29,6	30,4	31,4	34,3	28,6	34,7	36,2

Vir: EUROSTAT

Iz preglednice 5 je razvidno, da je bila udeležba odraslih v letu 2013 v Sloveniji nekoliko nad povprečjem EU (9,9 %), namreč 12,5 %. Od leta 2013 naprej je stopnja udeležbe odraslih s Sloveniji vsako leto

nekoliko padala in v letu 2020 dosegla najnižjo stopnjo (8,4 %), pri čemer je prvič padla pod povprečje EU 27.

V letu 2021 se je zgodil velik preobrat glede udeležbe odraslih v VŽU v Sloveniji, saj se je ta dvignila na 18,9 %, s čimer smo se povzpeli precej nad povprečje v EU 27 (10,8 %).

V letu 2022 se je stopnja udeležbe odraslih v VŽU še nekoliko povišala, na 21,6 %, kar je bistveno več od povprečja EU 27 (11,9 %). Višjo stopnjo udeležbe so imele le: Švedska (36,2 %), Danska (27,9 %), Nizozemska (26,4 %), Finska (25,2 %), Islandija (27,1 %) in Švica (22,0 %).

4.2 Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU po Anketi o izobraževanju odraslih (AIO):

Preglednica 6: Udeležba odraslih v VŽU v letih merjenja z AIO, v izbranih državah EU

Leto	2007	2011	2016	2022
EU 28	34,8	39,7	44,6	še ni podatka
Danska	44,5	58,5	50,4	še ni podatka
Estonija	42,1	49,9	44,0	še ni podatka
Italija	22,2	35,6	41,5	še ni podatka
Avstrija	41,9	48,2	59,9	še ni podatka
Slovenija	40,6	36,2	46,1	še ni podatka
Finska	55,0	55,7	54,1	še ni podatka
Švedska	73,4	71,8	63,8	še ni podatka

Vir: EUROSTAT

Anketa o izobraževanju odraslih meri udeležbo odraslih v VŽU v zadnji 12 mesecih. Zaradi kompleksne zasnove in zahtevnejše izvedbe se anketa izvaja redkeje od EUROSTAT-ovega merjenja in tudi precej neredno. Tako je bila AIO doslej izpeljana trikrat: v letih 2007, 2011 in 2016. Rezultati, pridobljeni z Anketo o izobraževanju odraslih (AIO) v zadnjih treh merjenjih, kažejo, da **smo cilj, ki smo si ga postavili v ReNPIO 2013–2022 za leto 2020 (45 %), dosegli že pri merjenju leta 2016.**

Prihodnja izvedba AIO je načrtovana za leti 2022, naslednja pa za leto 2028. V obdobju do leta 2030 sta tako načrtovani dve merjenji. Ker bodo rezultati merjenja v letu 2022 objavljeni šele v jeseni 2023, bomo lahko z rezultati zadnjega merjenja preverili doseganje postavljenih ciljnih vrednosti šele v jeseni 2023.

4.3 Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU po anketi Aktivno in neaktivno prebivalstvo v zadnjih 12 mesecih:

EUROSTAT je 26. 4. 2023 objavil podatke glede udeležbe odraslih v VŽU za leto 2022. Objavljeni podatki na podlagi ankete Aktivno in neaktivno prebivalstvo se nanašajo na obdobje zadnjih štirih tednov pred anketiranjem.

Podatki udeležbe odraslih v VŽU v zadnjih 12 mesecih pred anketiranjem še niso objavljeni, zato nimamo analitičnih podlag za presojo doseganja tega kazalnika.

5 PREGLED REALIZACIJE PO PREDNOSTNIH PODROČJIH IN CILJIH RENPIO 2022–2030

V ReNPIO 2022–2030 je opredeljenih pet prednostnih področij: 1. splošno neformalno izobraževanje odraslih, 2. izobraževanje za pridobitev izobrazbe, 3. strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje za potrebe dela ter – primerjalno z resolucijo 2013–2020 na novo opredeljeni področji - 4. raziskave in razvoj ter 5. dejavnosti na področju izobraževanja odraslih. Omenjenim prednostnim področjem ustrezajo tudi cilji in kazalniki, prikazani v nadaljevanju, ki jih bomo spremljali tudi v kontekstu omenjenega (ter prihodnjih) poročil o uresničevanju LPIO.

Priprava LPIO 2022 je temeljila na resoluciji 2013–2020, zato poročilo, ki sledi v nadaljevanju, dosledno (še) ne sledi veljavni resoluciji.

5.1 Prvo prednostno področje - Splošno neformalno izobraževanje odraslih

Splošno neformalno izobraževanje odraslih predstavlja prvo prednostno področje ReNPIO 2022–2030. Vključuje razvoj in izvajanje javnoveljavnih izobraževalnih programov za odrasle, po katerih se ne pridobi javnoveljavna izobrazba. Ti izobraževalni programi vključujejo javnoveljavne programe za odrasle za zviševanje ravni pismenosti in temeljnih zmožnosti ter javnoveljavne programe za odrasle, za izboljšanje splošne izobraženosti.

Poleg javnoveljavnih izobraževalnih programov za odrasle so vključeni v prvo prednostno področje tudi neformalni izobraževalni programi za odrasle, po katerih se ne pridobi izobrazba.

5.1.1 Cilj: Zvišati raven temeljnih zmožnosti in izboljšanje splošne izobraženosti odraslih

Za prvo prednostno področje je opredeljen en skupni cilj, ki opredeljuje permanentno zviševanje ravni temeljnih zmožnosti in splošne izobraženosti odraslih v obdobju veljavnosti ReNPIO do leta 2030.

Za spremljanje in doseganje zastavljenega cilja je opredeljenih šest kazalnikov:

1. V javnoveljavne izobraževalne programe za odrasle, po katerih se ne pridobi javnoveljavna izobrazba, se bo vključilo najmanj 70 % več odraslih kakor leta 2019.
2. Delež odraslih, v starosti od 24 do 65 let z najnižjimi dosežki v besedilnih in matematičnih spretnostih se bo znižal z 31 % (PIAAC 2016) na manj kot 20 %.
3. Vključenost odraslih v starosti od 55 do 64 let v katero koli obliko organiziranega izobraževanja se bo s 27 % (AIO 2016) povečala na 35 % (AIO 2028).
4. Vključenost starejših odraslih v starosti od 65 do 74 let v VŽU se bo s 4,0 % (ANP4t 2019) povečala na 5,5 % (ANP4t 2030).
5. Vključenost nižje kvalificiranih odraslih v starosti od 25 do 64 let (ISCED 0-2) v VŽU v zadnjih 12 mesecih bo vsaj 30-% do 2030.
6. Delež odraslih v starosti od 16 do 74 let z doseženimi najmanj temeljnimi digitalnimi spretnostmi bo 70 % do leta 2030.

V Nadaljevanju predstavljamo realizacijo za leto 2022 na tistih kazalnikih, na katerih so podatki že dostopni oz. prikažemo dinamiko dogajanja na kazalniku v zadnjih treh letih, če podatka na omenjenem kazalniku še ni.

5.1.1.1 V javnoveljavne izobraževalne programe za odrasle, po katerih se ne pridobi javnoveljavna izobrazba, se bo vključilo najmanj 70 % več odraslih kot leta 2019.

V skladu s tem kazalnikom pričakujemo, da se bo do leta 2030 v javnoveljavne programe vključilo 6.140 odraslih, kar predstavlja 70-% povečanje udeležbe glede na leto 2019, ko je ta znašala 3.612 vključenih.

Preglednica 7: Odrasli, vključeni v javnoveljavne izobraževalne programe, v katerih ne pridobijo izobrazbe, v letih 2019, 2021 in 2022

	Ime programa	Število udeležencev leto 2019	Število udeležencev leto 2020	Število udeležencev leto 2021	Število udeležencev leto 2022	Pristojna ministrstva
		vključeni / zaključili	vključeni / zaključili	vključeni / zaključili	vključeni / zaključili	
1.	Programi za pridobitev temeljnih in poklicnih kompetenc (javni razpis 2016–2019)	694/694	projekt se je zaključil v letu 2019	projekt se je zaključil v letu 2019	projekt se je zaključil v letu 2019	MVI
2.	Programi za pridobitev temeljnih in poklicnih kompetenc (javni razpis 2018–2022)	1.319/1.319	811/811	1.019/1.019	1.020/1.020	MVI
3.	Začetna integracija priseljencev (ZIP)	1.599/1.599	1.036 / 1.036	1.244/1.244	1.442/1.442	MNZ
	SKUPAJ	3.612/3.612	1.847/1.847	2.263/2.263	2.462/2.462	

Vir: Poročila ministrstev

Podatki v zgornji preglednici nam kažejo izrazit padec vpisa odraslih v javnoveljavne programe, po katerih se ne pridobi javnoveljavna izobrazba po letu 2019. Najbolj kritično je leto 2020 (covid-19). Se pa vpis vsako leto postopno zvišuje in je v letu 2022 višji za 33 % kot v letu 2020, a zaostaja za vpisom v letu 2019.

Podatki bodo bistveno bolj primerljivi ob začetku izvajanja novih nacionalnih projektov za razvoj in izvajanje javnoveljavnih programov za odrasle, po katerih se ne pridobi izobrazbe v novi evropski razvojni perspektivi 2023–2027.

V programe za pridobitev temeljnih in poklicnih kompetenc, sofinancirane z razpisom ESS 2016–2019, je bilo vključenih 13.304 posameznikov, ki so vsi programe tudi uspešno zaključili. V letih 2020 do 2022 se je – ob odsotnosti razpisanih sredstev – v te programe vključilo zgolj približno 1000 oseb (v letu 2020 približno 800). V program Začetna integracija priseljencev pa se vključenost giblje od 1036 oseb (2020) do 1599 (2019), za leto 2022 o vključenosti v ta program ni podatka.

Preglednica 8: Odrasli, vključeni v javnoveljavne izobraževalne programe, kjer ne pridobijo izobrazbe v letih 2019/2020, 2020/2021 in 2021/2022:

	Ime programa	Število udeležencev leto 2019/2020	Število udeležencev leto 2020/2021	Število udeležencev leto 2021/2022	SKUPAJ
1.	Programi za dvig ravni pismenosti (UŽU)	330	188	175	693
3.	Začetna integracija priseljencev (ZIP)	1.641	1.322	1.454	4.417
4.	Jezikovni programi za odrasle (an., fr., it., nem.)	1.217	442	696	2.355
5.	Slovenščina kot drugi in tuj jezik (Slov. j.)	390	350	520	1.260
6.	Programi računalniškega opismenjevanja (RPO)	451	214	415	1.080
	SKUPAJ	4.029	2.516	3.260	9.805

VIR: CEUVIZ

Zgornja preglednica (preglednica 8), ki prikazuje vpis odraslih v javnoveljavne izobraževalne programe, po katerih odrasli ne pridobijo izobrazbe, nam pokaže izrazit padec vpisa med leti 2019/20 in 2020/21, in to kar za 37,56 %. Med vzroki za ta padec vpisa je zagotovo tudi obdobje pandemije covid-19. To nam potrjujejo tudi evalvacije izobraževanja odraslih in posledic v času pandemije covid-19.²

Se je pa vpis odraslih v javnoveljavne izobraževalne programe iz zgornje preglednice v letih 2021/22 spet zvišal, in sicer za 29,57 %, kar je spodbudno, ni pa še dosegel vpisa iz leta 2019/20.

5.1.1.2 Dvig splošne izobraženosti odraslih

Na doseganje cilja glede dviga splošne izobraženosti odraslih vpliva tudi vključenost odraslih v najrazličnejše izobraževalne programe splošnega neformalnega izobraževanja. Zato smo pregledali in analizirali letna poročila vključenih ministrstev tudi na področju vključenosti odraslih v programe splošnega neformalnega izobraževanja.

Preglednica 9: Vključenost odraslih v neformalne izobraževalne programe za odrasle, po katerih se ne pridobi izobrazba v letih 2020, 2021 in 2022

	Ime programa	Število udeležencev leto 2020	Število udeležencev leto 2021	Število udeležencev leto 2022	Pristojna ministrstva
		vključeni / zaključili	vključeni / zaključili	vključeni / zaključili	
1.	Splošno neformalno izobraževanje za starejše odrasle	10.200/10.200	8.512 / 8.215	12.908/12.908	MVI
2.	Izpiti iz tujih jezikov za odrasle (DIC)	50 / 54	50 / 40	50/42	MVI
3.	Študijski krožki	2.000 / 2020	2.000 / 1.945	2.295/2.295	MVI
4.	Središče za samostojno učenje	8.000 / 8.721	5.339/5.415	vključena v javno službo	MVI
5.	Borza znanja	1.000/597	ni podatka	ni podatka	MVI

² Vir: Izkušnje z izobraževanjem odraslih na daljavo v času pandemije: <https://www.acs.si/digitalna-bralnica/izkusnje-z-izobrazevanjem-odraslih-na-daljavo-v-casu-pandemije/>.

6.	Financiranje izvajanja programov za pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc 2018–2022 (ESS)	5.248 /5.319 (<i> vključeni 2019 končali 2020</i>)	1.549 /1.456	3.534/3.463	MVI
7.	Javni razpis za izpopolnjevanje strokovnih delavcev v višjem strokovnem izobraževanju in izobraževalcev v neformalnih izobraževalnih programih za odrasle 2020–2022	800 / 425	3.500/8.215	1.477/1.477	MVI
8.	Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM-o)	374	299	466	MDDSZ
9.	Kulturni bazar	378/378	613/613	1.150/1.150	MK*
10.	Dnevi evropske kulturne dediščine (DEKD) in Teden kulturne dediščine (TKD) prireditve	10.000/10.543	1.500/1.500	1.600/1.600	MK
11.	Programi usposabljanja na vseh področjih knjige - Javna agencija za knjigo (JAK)	ni podatka	2.500/2.500	2.000/2.000	MK
12.	Poziv za izobraževanje in usposabljanje soavtorjev, avtorjev prispevkov, producentov, izvajalcev in drugih strokovnjakov z delovnega področja javne agencije Slovenski filmski center	ni podatka	ni podatka	14/14	MK
13.	Programi za mentorje kulturnih dejavnosti v vzgoji in izobraževanju ter kulturi – programi za pridobivanje novega znanja na kulturnih področjih po mreži JSKD	10.543/10.543	12.319/11.750	9.700/9.095	MK
14.	Preventivni programi za zdrav način življenje in opuščanje razvad - ZZS	ni podatka	38.598/	ni podatka	MZ+ZZS

Vir: Poročila ministrstev

* Pri MK niso bile načrtovane aktivnosti na nalogi Pridobivanje dodatnih znanj za mlade na področju kulturnih dejavnosti v okviru JSKD, so pa bile naknadno vključene in financirane v LPIO 2022.

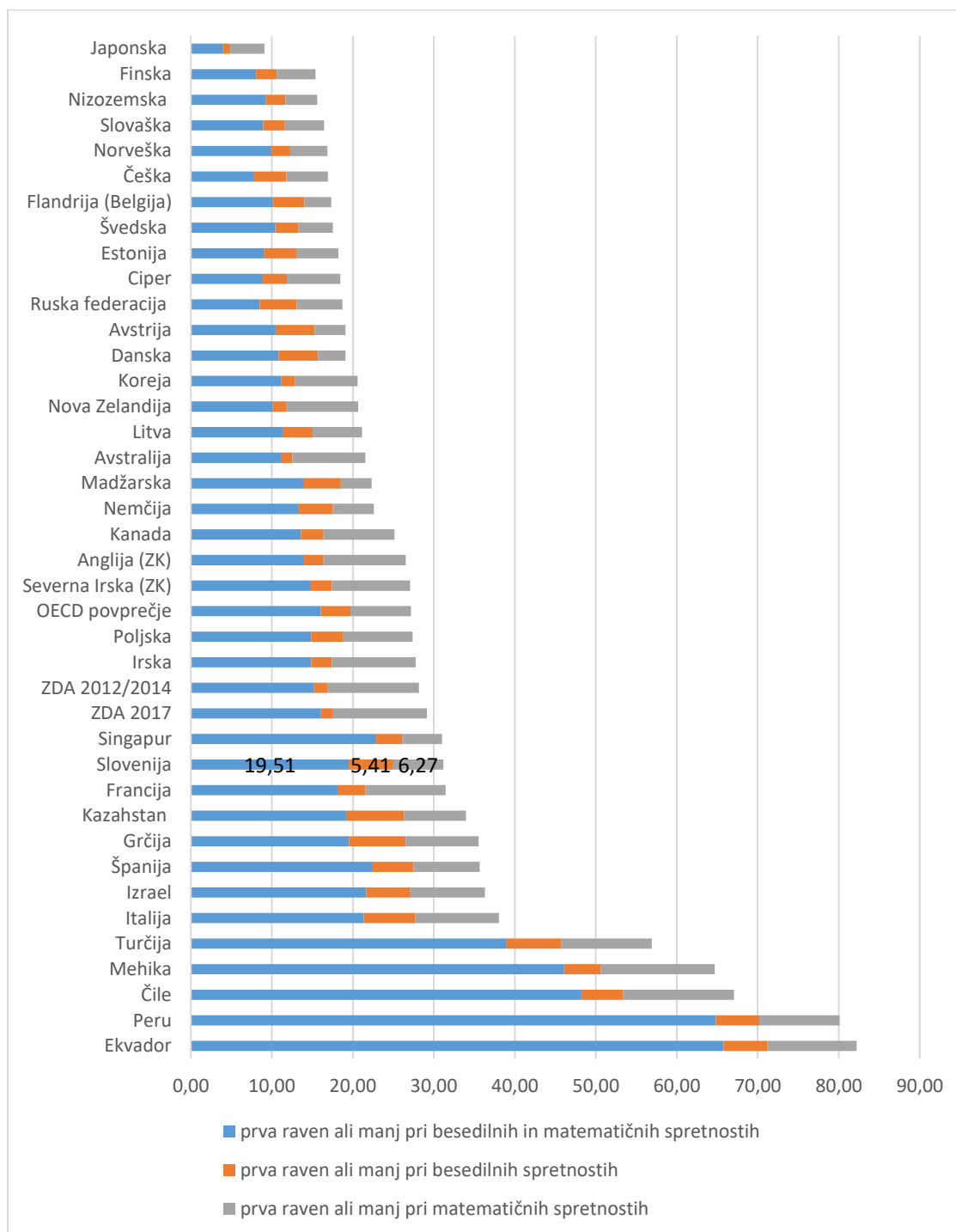
Podatki v zgornji preglednici nam kažejo izrazit porast vključitev odraslih v programe za pridobitev temeljnih in poklicnih kompetenc, v splošno neformalno izobraževanje starejših odraslih in v program PUM-O. V letu 2022 je bilo v različne neformalne izobraževalne programe vključenih 35.194 oseb, izobraževanje pa je uspešno zaključilo 34.510 oseb. Izrazit padec vključitev pa beležimo v programih za izpopolnjevanje strokovnih delavcev v višjem strokovnem izobraževanju in izobraževalcev v

neformalnih izobraževalnih programih za odrasle in v programih za mentorje kulturnih dejavnosti v vzgoji in izobraževanju ter kulturi. Povečal se je tudi obisk Kulturnega bazarja.

5.1.1.3 Delež odraslih v starosti od 24 do 65 let z najnižjimi dosežki v besedilnih in matematičnih spretnostih se bo znižal z 31 % (PIAAC) 2016 na manj kot 20 %.

Kazalnik je bil oblikovan na podlagi podatkov o deležu odraslih z najnižjimi dosežki v besedilnih in matematičnih spretnostih pri zadnjem merjenju spretnosti odraslih v raziskavi Spretnosti odraslih PIAAC 2016. Med ukrepe četrtega prednostnega področja ReNPIO 2022–2030 je bil vključen ukrep »omogočanje vključitve Slovenije v drugi cikel raziskave PIAAC« (ReNPIO 2022–2030, str. 66). Zato je bilo upravičeno pričakovanje, da se bodo zagotovila nova merjenja spretnosti odraslih v teku izvajanja resolucije in bo mogoče s primerljivo metodologijo ugotoviti spremembe v stanju spretnosti odraslih v smeri zmanjševanja deleža odraslih z najnižjimi dosežki v primerjavi z izhodiščnim stanjem leta 2016, ko je ta delež znašal 31 % (graf 1).

Graf 1: Deleži odraslih, ki so dosegli prvo raven in manj pri besedilnih in/ali pri matematičnih spretnostih, v Sloveniji v primerjavi z drugimi sodelujočimi državami in povprečjem OECD³

Vir: Survey of Adult Skills (PIAAC, OECD, 2019, str. 53)

³ Vir: OECD (2019). Skills Matter: Additional Results from the Survey of Adult Skills, OECD Skills Studies. OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/1f029d8f-en>.

5.1.1.4 Vključenost odraslih v starosti od 55 do 64 let v katero koli obliko organiziranega izobraževanja se bo s 27 % (AIO 2016) povečala na 35 % (AIO 2028).

Preglednica 10: Udeležba odraslih v starosti od 55 do 64 let v programih VŽU v izbranih državah EU v letih merjenja z Anketo o izobraževanju odraslih (AOI)

Leto	2007	2011	2016	2022
EU 28	20,8	26,1	31,6	še ni podatka
Danska	28,6	45,5	37,9	še ni podatka
Estonija	27,5	32,6	30,4	še ni podatka
Italija	11,8	22,3	33,0	še ni podatka
Avstrija	25,4	35,7	41,3	še ni podatka
Slovenija	22,2	22,8	27,3	še ni podatka
Finska	37,8	35,5	34,3	še ni podatka
Švedska	60,6	57,5	54,7	še ni podatka

Vir: EUROSTAT

Ta kazalnik je postavljen na podlagi statističnih podatkov iz Ankete o izobraževanju odraslih (AIO), ki se merijo na nacionalni ravni vsakih šest let in jih objavlja EUROSTAT. Zadnje merjenje je bilo objavljeno v letu 2016. V obdobju veljavnosti ReNPIO 2022–2030 sta predvideni dve merjenji, in sicer leta 2022 in leta 2028. Po napovedih EUROSTAT-a bodo ti podatki objavljeni jeseni leta 2022, zato ta kazalnik ni vključen v pričujoče poročilo.

5.1.1.5 Vključenost starejših odraslih v starosti od 65 do 74 let v programe VŽU se bo s 4,0 % (ANP4t 2019) povečala na 5,5 % (ANP4t 2030).

Podatke o vključenosti starejših odraslih v starosti od 65 do 74 let v programe VŽU pridobi SURS z vsakoletno anketo o aktivnem in neaktivnem prebivalstvu (ANP), kar za obdobje zadnjih štirih let prikazuje preglednica 11.

Preglednica 11: Udeležba odraslih v VŽU od 65 do 74 let (ANP4t), izbrane države EU

Država/leto (%)	2019	2020	2021	2022
EU 27	2,9	1,9	2,3	2,9
Danska	14,6	10,3	10,3	15,7
Nemčija	0,9	1,0	0,8	1,1
Estonija	4,0	3,2	3,1	4,2
Hrvaška			0,3	0,4
Italija	2,0	1,1	1,7	2,0
Madžarska	0,5	0,2	0,5	0,9
Avstrija	3,9	2,1	2,0	2,8
Slovenija	4,0	1,9	4,7	6,2
Finska	10,1	7,5	7,5	8,2
Švedska	19,6	13,3	10,9	15,3

Vir: EUROSTAT

Podatki iz zgornje preglednice kažejo, da se je udeležba starejših odraslih v starosti med 65 in 74 let v primerjavi z udeležbo v letu 2019 povečala, in sicer na 6,2 %, s čimer je bil kazalnik resolucije dosežen (5,5 %) oz. presežen, kar nas postavlja pred izziv vzdrževanja tega stanja.

5.1.1.6 Vključenost nižje kvalificiranih odraslih v starosti od 25 do 64 let (ISCED 0-2) v programe VŽU, v zadnjih 12 mesecih bo vsaj 30 % do 2030.

Preglednica 12: Udeležba odraslih v VŽU od 25 do 64 let (ISCED 0-2), v letih merjenja po AIO, izbrane države EU

Leto	2007	2011	2016	2022
EU 28	17,4	22,1	23,4	še ni podatka
Danska	29,9	38,4	31,6	še ni podatka
Estonija	19,7	22,9	23,5	še ni podatka
Italija	8,2	19,2	21,2	še ni podatka
Avstrija	19,1	31,0	31,3	še ni podatka
Slovenija	12,7	13,2	14,7	še ni podatka
Finska	35,2	34,5	26,3	še ni podatka
Švedska	55,9	48,5	45,1	še ni podatka

Vir: EUROSTAT

Podatki EUROSTAT-a za zgornji kazalnik za leto 2022 še ni na voljo.

5.1.1.7 Delež odraslih v starosti od 16 do 74 let z doseženimi najmanj temeljnimi digitalnimi spretnostmi bo 70 % do leta 2030.

Ta kazalnik je namenjen preverjanju doseganja temeljnih digitalnih spretnosti odraslih. Hkrati pa bo zelo dober primerjalni podatek podatku doseganja osnovnih ravni digitalnih spretnosti v raziskavi PIAAC, če se bo Slovenija vključila v tretji krog raziskave.

Preglednica 13: Delež odraslih od 16 do 74 let z doseženimi najmanj temeljnimi digitalnimi spretnostmi

Država/leto (%)	2019	2021	2022
EU 27	56,06	53,92	še ni podatka
Danska	69,98	68,65	še ni podatka
Estonija	61,58	56,37	še ni podatka
Italija	41,51	45,60	še ni podatka
Avstrija	65,55	63,33	še ni podatka
Slovenija	55,13	49,67	še ni podatka
Finska	76,47	79,18	še ni podatka
Švedska	72,42	66,52	še ni podatka

Vir: EUROSTAT

Podatek o deležu odraslih v starosti od 16 do 74 let z doseženimi najmanj temeljnimi digitalnimi spretnostmi bo na voljo v jeseni 2023 (EUROSTAT).

Povzetek ključnih rezultatov in ugotovitev ministrstev v letu 2022 na prvem prednostnem področju

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

Na področju izobraževanja starejših je programe medgeneracijskega sodelovanja izvajalo 53 univerz za tretje življenjsko obdobje (lani 51) in vključilo v programe 12.908 udeležencev (načrt 3.500, lani vključenih 7.858).

Študijski krožki: program je izvajalo 76 organizacij (načrtovano 70) v 231 ŠK (načrtovano 200) in je bilo vključenih 2.295 udeležencev (načrtovano 2.000).

Ministrstvo je v letu 2022 sofinanciralo javnim organizacijam za izobraževanje odraslih strojno in programsko opremo na področju IKT v višini 64.005,17 EUR (lani pa 48.994,24 EUR).

Na DIC-u je opravljalo izpite iz tujih jezikov za pridobitev javno veljavnih potrdil 42 kandidatov (načrtovanih je bilo 50, lani pa je bilo vključenih 40).

V izobraževalne programe za pridobitev temeljnih in poklicnih kompetenc je bilo vključenih 3.534 udeležencev, od tega 2.530 starih 45 let in več. Načrtovanih je bilo 3.263 vključitev. Uspešno pa je zaključilo programe 3.463 udeležencev.

Sofinanciranih je bilo 248 NPK izpitov. Uspešno je izpite opravilo 196 udeležencev ali 79 %.

Ministrstvo za zdravje + Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Ministrstvo za zdravje je zakonsko opredeljeno **javno službo opravljalo** preko ZZZS, in sicer preko preventivnih programov za zdrav način življenja in opuščanja razvad. Programi so bili tudi v letu 2022 realizirani 100 %.

Ministrstvo za kulturo

Ministrstvo **javno službo na področju kulturnih dejavnosti** izvaja preko javnih zavodov, in sicer: Javne agencije za knjigo (JAK), Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS), Slovenskega filmskega centra in Javnega sklada za kulturne dejavnosti (JSKD).

JAK je razpisovala projekte in programe, namenjene odraslim v splošnih knjižnicah na področju uporabe knjige, novih tehnologij pri promociji branja in nakupovanja knjig. S tem je prispevala k izboljšanju kompetenc komunikacije v maternem jeziku, socialnih kompetenc, kulturne zavesti in izražanja. V izobraževane programe je bilo v letu 2022 vključenih 2.000 udeležencev (načrt 1.000).

ZVKDS je v sklopu javne službe izvajal dva temeljna projekta Dnevi evropske kulturne dediščine in Teden kulturne dediščine. V izobraževanja in dejavnosti je bilo vključenih 1.600 udeležencev (načrt 1.000).

JSKD je v programe za povečanje dostopnosti izobraževalnih programov na področju kulture vključilo 11.201 udeležencev, kar je nadpovprečno glede na pretekla leta. Udeleženci so pridobivali poleg specifičnih znanj iz kulturno-umetniškega področja tudi splošne kompetence: kulturna zavest in izražanje, učenje učenja, komunikacija in razumevanje v materinem jeziku, socialne in državljanske kompetence, samoiniciativnost in podjetnost, reševanje konfliktov.

Ministrstvo za pravosodje

Ministrstvo je izvajalo aktivnosti na področju izobraževanja odraslih preko Centra za izobraževanje v pravosodju (CIP) in preko Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (URSIKS). Tako je CIP v sklopu operacije Učinkovito pravosodje izvajal aktivnosti in zagotavljanje kakovosti v pravosodju, prenovo poslovnih procesov in izboljšanje usposobljenosti zaposlenih v pravosodju in s tem prispeval k povečanju ter izboljšanju učinkovitosti pravosodja kot celote. V program Krepitev kompetenc zaposlenih v pravosodju in pravosodnih deležnikov je bilo v letu 2022 vključenih 4.982 udeležencev (načrt 3.800), v letu 2021 pa je bilo vključenih 5.483 udeležencev. V program Izobraževanje in usposabljanje v pravosodju pa je bil vključenih 1.497 udeležencev (načrt 1.000). Vsi vključeni udeleženci so uspešno zaključili izobraževanje.

URSIKS je v letu 2022 vključil v programe razvoja delovnih kompetenc zaprtih oseb 380 udeležencev (načrt 380), uspešno je zaključilo usposabljanja 290 udeležencev.

5.2 Drugo prednostno področje - Izobraževanje za pridobitev izobrazbe

Izobraževanje odraslih za pridobitev izobrazbe predstavlja drugo prednostno področje v ReNPIO 2022-2030. Gre za izobraževanje, kjer odrasli pridobivajo znanja, spretnosti in zmožnosti na osnovnošolski, srednješolski, višješolski in visokošolski ravni izobrazbe in za napredovanje po izobrazbenih ravneh. Hkrati pridobivajo tudi splošna jezikovna, naravoslovna, tehnična, kulturna, umetniška, družbena znanja in digitalne spretnosti ter spretnosti za trajnostni razvoj. S tem krepijo svojo vseživljenjsko naravnost k učenju ter lažjemu premagovanju družbenih in kariernih izzivov.

5.2.1 Cilj: Zvišati izobrazbeno raven odraslih

Cilj je enotno postavljen za celotno področje za vse ravni izobraževanja za pridobitev oziroma zviševanje izobrazbe odraslih. Vendar je stanje na področju doseganja izobrazbene ravni odraslih heterogeno in po stopnji prioritete različno. Rezultati uspešnosti (Vir: poročila ministrstev v LIPO po letih) udeležanja ciljev in kazalnikov na tem področju v času ReNPIO 2013–2020, statistični podatki in analiza stanja nam kažejo, da je treba razvojne prioritete in ukrepe nameniti predvsem odraslim brez ali z nizko izobrazbo v okviru Nacionalnega okvira kvalifikacij (NOK) in Evropskega okvira kvalifikacij (EQF) do ravni ISCED 5. Dodatni prioritetni poudarek je na starejših odraslih brez oziroma z nizko ravno izobrazbo. Zato sta na tem področju opredeljena dva kazalnika za spremljanje doseganja zastavljenega cilja na področju. Ta kazalnika sta:

1. Delež vključenih odraslih v program OŠO v starosti od 45 do 55 let se bo od leta 2020 do leta 2030 vsako leto povečal za 2 % glede na predhodno leto.

Statistični podatki nam kažejo, da se nominalno zmanjšuje število odraslih z nedokončano osnovno šolsko izobrazbo. Ker se delež mlajših odraslih brez osnovnošolske izobrazbe bistveno hitreje zmanjšuje kot delež starejših, je cilj zgornjega kazalnika, da se doseže večja vključenost starejših odraslih v starostni skupini 45–55 let v program OŠO in si pridobi osnovnošolsko izobrazbo. Odrasli v tej starostni skupini so in še bodo delovno aktivni kar nekaj let.

Preglednica 14: Odrasli vključeni v program OŠO

Program	Leto vpisa v program			SKUPAJ
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	
Program osnovne šole za odrasle OŠO	1.121	972	1.027	3.120

Vir: CEUVIZ

Zgornja preglednica nam pokaže, da se je vpis odraslih v program OŠO ustalil malo nad 1.000 udeležencev. Vpis se je malo zmanjšal v letu 2020/2021. Potem pa se je v letu 2021/2022 ponovno zvišal na 1.027 vpisanih udeležencev.

Preglednica 15: Odrasli vključeni v program OŠO v starostni skupini 45–55 let

Program	Leto vpisa v program			SKUPAJ
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	
Program osnovne šole za odrasle OŠO	90	59	50	199

Vir: CEUVIZ

Podatki glede števila vpisanih odraslih v program OŠO v starostni skupini 45–55 let nam kažejo krepko padanje števila vpisanih v zadnjih treh letih. **Tako je trend vpisa v nasprotju s postavljenim**

kazalnikom, ki predvideva, da se bo vpis v program OŠO odraslih v starostni skupini 45–55 let povečeval za 2 % na letni ravni.

Da bomo obrnili trend vpisa in začeli dosegati kazalnik, je treba pripraviti ustrezne ukrepe za doseganje kazalnika.

Kazalnik je treba analizirati in ovrednotiti njegovo uspešnost udejanjanja tudi z vidika demografskih kazalnikov in nominalnih podatkov odraslih prebivalcev brez dokončane osnovnošolske izobrazbe.

Preglednica 16: Število in deleži prebivalcev z nedokončano osnovno šolo

PREBIVALCI Z NEDOKONČANO OSNOVNO ŠOLO			
Leto	Starost	Število	Delež (%)
2019	15-19 let	908	1,74
	20-34 let	2.785	5,34
	35-44 let	2.254	4,33
	45-54 let	3.330	6,39
	55-64 let	8.320	15,97
	65 + let	34.499	66,22
	Skupaj	52.096	100
2020	15-19 let	856	1,69
	20-34 let	3.477	6,87
	35-44 let	2.438	4,82
	45-54 let	3.313	6,55
	55-64 let	7.394	14,61
	65 + let	33.129	65,46
	Skupaj	50.607	100
2021	15-19 let	803	1,64
	20-34 let	4.221	8,64
	35-44 let	2.575	5,27
	45-54 let	3.316	6,79
	55-64 let	6.499	13,30
	65 + let	31.449	64,36
	Skupaj	48.863	100
2022	15-19 let	738	1,57
	20-34 let	4.614	9,86
	35-44 let	2.608	5,57
	45-54 let	3.326	7,11
	55-64 let	5.662	12,10
	65 + let	29.856	63,79
	Skupaj	46.804	100

Vir: SURS

Demografski trend odraslih prebivalcev z nedokončano osnovno šolo je lepo viden v zgornji preglednici in nominalno pada iz 52.096 v letu 2019 na 46.804. Padeč je izrazit in znaša dobrih 10 %.

Odrasli 65+ ostajajo največja ciljna skupina brez osnovnošolske izobrazbe, a njihovo število pada. Še vedno predstavljajo 63 % vseh odraslih brez osnovne šole.

Ciljna skupina odraslih 45–55 let je konstantna, in njihovo število niha nekoliko nad 3.300.

Pri mlajših odraslih 15–19 let število brez osnovne šole relativno hitro nominalno pada in tudi njihov delež se zmanjšuje. Zanimivo pa narašča število odraslih v ciljnih skupinah 20–34 let in 35–44 let. Njihovo število narašča konstantno in relativno izrazito. Treba bi bilo analizirati vzroke za takšno naraščanje.

2. Delež odraslih v starosti od 25 do 64 let z dokončano najmanj štiriletno srednjo strokovno izobrazbo se je z 62,8 % v letu 2019 povečal na 68 % v letu 2030.

Preglednica 17: Delež prebivalcev, starih od 25 do 64 let, z dokončano najmanj štiriletno srednjo šolo

	2019	2020	2021	2022
SKUPAJ	62,8	63,4	64,2	65,0
Moški	48,2	57,2	57,8	58,6
Ženske	59,4	70,2	71,1	72,0

Vir: SURS

Podatki v zgornji preglednici kažejo trend naraščanja populacijskega odstotka odraslih od 25 do 64 let z dokončano najmanj štiriletno strokovno izobrazbo in v letu 2022 znaša že 65 %. Če se bo ta trend nadaljeval do leta 2030, lahko pričakujemo, da bomo dosegli zastavljeni kazalnik v naslednjih štirih letih. Ob tem pa ostaja število moških z dokončano najmanj štiriletno srednjo šolo krepko pod načrtovanim kazalnikom, je pa bistveno več žensk, ki imajo najmanj štiriletno srednjo šolo, in so že v letu 2020 presegle načrtovani kazalnik.

Preglednica 18: Prebivalci po starostnih kategorijah glede na štiriletno srednješolsko izobrazbo

DOKONČANA ŠTIRILETNA SREDNJA ŠOLA 2020, 201 in 2022						
Starostne skupine	Leto 2020		Leto 2021		Leto 2022	
	Delež štiriletne SŠ in več	Število prebivalcev, starih od 25 do 64 let, z manj kot štiriletno SŠ	Delež štiriletne SŠ in več	Število prebivalcev, starih od 25 do 64 let, z manj kot štiriletno SŠ	Delež štiriletne SŠ in več	Število prebivalcev, starih od 25 do 64 let, z manj kot štiriletno SŠ
25–29 let	78,7	24.281	77,4	25.575	76,6	26.044
30–34 let	77,0	31.400	77,4	30.193	77,9	28.789
35–39 let	72,7	41.682	73,2	40.254	74,1	37.805
40–44 let	67,5	51.874	68,6	50.756	69,8	48.581
45–49 let	62,1	56.467	63,0	56.461	64,1	55.770
50–54 let	56,8	65.926	57,9	63.111	58,8	60.645
55–59 let	52,2	71.948	53,5	70.861	54,7	69.305
60–64 let	44,4	80.512	46,3	77.565	48,2	74.340
SKUPAJ	63,4	424.090	64,2	414.776	65,0	401.279

Vir: SURS

Zgornja preglednica nam prikazuje število in deleže prebivalcev starih med 25 in 64 let z najmanj štiriletno srednjo šolo po starostnih skupinah. V letu 2022 so zastavljeni cilj dosegle vse starostne skupine v razponu med 25 in 44 leti (68 % v letu 2030). Tudi ciljna skupina med 45 in 49 leti se počasi bliža zastavljenemu kazalniku.

Večji izziv pa predstavljajo odrasli v ciljnih skupinah med 50 in 64 let. Njihov delež z najmanj štiriletno srednjo šolo je še vedno krepko pod izhodiščnim kazalnikom iz leta 2019. Ta ciljna skupina odraslih je delovno aktivna in bo na trgu dela vsaj še 10 do 15 let. Zato je pomembno ciljno načrtovanje ukrepov in aktivnosti za izboljšanje izobrazbene ravni starejših ciljnih skupin odraslih.

Ker smo kazalnik deleža odraslih v starostnih skupinah do 44 let že dosegli (postavljen kazalnik 68 %), je treba vso pozornost, ukrepe, aktivnosti na področju doseganja štiriletne srednješolske izobrazbe nameniti ciljni skupini nad 44 let. Treba je naravnati vse aktivnosti v obliki podpornih dejavnosti in ponudbo javnoveljavnih izobraževalnih programov za pridobitev izobrazbe ciljnih

skupini nad 44 let, ne glede na zaposlitveni status, saj bo ta ciljna skupina vsaj še 10 do 20 let aktivna na trgu dela.

Čeprav nimamo postavljenega kazalnika na področju višješolskega strokovnega izobraževanja, pa to tudi vpliva na spremljanje izobrazbene ravni odraslih na ravni, ki je vključena v ReNPIO. Zato spremljamo in analiziramo vključenost odraslih v višje strokovne šole.

Preglednica 19: Vpis študentov višjih strokovnih šol od študijskega leta 2019/20 do 2022/23

Študijsko leto	Redni			Izredni			Vseh skupaj
	1. letnik	2. letnik	Skupaj	1. letnik	2. letnik	Skupaj	
2019/20	2.514	2.818	5.332	2.393	2.539	4.932	10.264
2020/21	2.363	2.875	5.238	2.069	2625	4.694	9.932
2021/2022	2.344	2.700	5.044	2.192	2.595	4.787	9.831
2022/2023	2.199	2.613	4.812	2.319	2.149	4.468	9.280

Vir: CEUVIZ, SURS

Podatki vpisa študentov v programe višjih strokovnih šol, v vpisnem obdobju 2019/2020 do 2022/2023 (preglednica 19) nam kažejo nominalno zmanjševanje vpisa tako na celotni populaciji študentov kot na rednem in izrednem študiju (odrasli udeleženci). Razmerje med vpisov v redni oz. izredni študij se je v zadnjih dveh letih ustalilo 9 : 1. Odprto ostaja vprašanje o tem, ali je upad nominalnega števila vpisa v ta nivo izobraževanja posledica spreminjanja velikosti populacije ali morda posledica zmanjšane zanimanja za študij na tej ravni.

Statistični podatki SURS-a kažejo, da se je populacija odraslih v zadnjih letih povečala (2020 – število 940.600; 2021 število 945.704 in 2022 941.734). Populacija odraslih z višješolsko izobrazbo se je prav tako zvišala (2020 število 95.353; 2021 število 97.385 in 2022 število 98.879). Vendar se je vpis v višješolske programe v teh letih zniževal. Potrebna je analiza vzrokov upada vpisa v višješolske programe in presoja teh. Treba bi bilo preveriti ustreznost oziroma prenasičenost ponudbe višješolskih programov ter zaposljivost diplomantov. Zagotovo je atraktivnost visokošolskih strokovnih programov z vidika zaposlovanja in plačnega sistema večja. Rezultati analize bi morali s priporočili podati osnovo za načrtovanje nadaljnje strategije razvoja višješolskega izobraževanja.

Preglednica 20: Letni kazalniki za dvig izobrazbene ravni

	Ime programa	Število vključenih udeležencev 2022/realizacija 2022	Število udeležencev, ki so končali program 2022/realizacija 2022	Število različnih programov 2022/realizacija 2022	Število izvajalskih organizacij 2022/realizacija 2022	Pristojna ministrstva
1.	Osnovna šola za odrasle	1.050/1.027	144	1/1	19/19	MVI
2.	ESS: Javni razpis za financiranje promocije, animacije in učne pomoči 2018–2022	1.170/560	1.170/560	1/1	12/12	MVI

Vir: Poročila ministrstev

Rezultati v zgornji preglednici nam kažejo, da realizacija ne dosega načrtovanih vključitev. Vendar nam primerjalni podatki vpisa v program OŠO kažejo, da je bil vpis bistveno boljši, kot v letu 2020/2021. Tudi zaključilo je program več udeležencev kot v predhodnem letu.

Povzetki ključnih rezultatov in ugotovitev v letu 2022 na drugem prednostnem področju

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

Javna služba: je na tem prednostnem področju opredeljena kot izvajanje javnoveljavnega programa osnovne šole za odrasle (OŠO). Program je izvajalo v letu 2021/2022 19 izvajalcev (eden manj kot predhodnje leto), vključenih v program je bilo 1027 udeležencev (predhodnje leto 967). Program pa je zaključilo 144 udeležencev.

Na področju srednješolskega izobraževanja odraslih je bilo v programe poklicnega, strokovnega in splošnega izobraževanja ter v javnoveljavne izobraževanje za odrasle vpisanih 18.814 udeležencev (v predhodnem šolskem letu 17.319 udeležencev).

Preko javnega razpisa za izvajanje programov nadaljnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja (2018–2022) je bilo v letu 2022 vključenih 7.415 zaposlenih. V celotnem obdobju projekta pa je bilo vključenih 34.158 udeležencev. Uspešno pa je zaključilo programe 32.346 udeležencev.

V letu 2022 je bilo razvitih in potrjenih na SSPSI) osem programov usposabljanja in izpopolnjevanja. Od tega pet programov na področju višjega strokovnega izobraževanja in trije programi na področju srednjega strokovnega izobraževanja.

5.3 Tretje prednostno področje - Strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje za potrebe dela

V okviru tega prednostnega področja je osrednja pozornost namenjena predvsem krepitvi znanja in zmožnosti zaposlenih in njihovega osebnega razvoja za krepitev inovativnosti, produktivnosti in konkurenčnosti na trgu dela. Za odpravo vrzeli med pridobljenimi znanji udeležencev izobraževanja in pričakovani delodajalcev ter dolgoročnejših učinkov je pomembno nenehno posodabljanje in prilagajati študijske in ostale izobraževalne programe. Pomembno pa je tudi razširjati in poglobljati znanja ter spretnosti izvajalcev teh programov.

5.3.1 Cilj: Povečati usposobljenost prebivalstva za uspešno odzivanje na potrebe trga dela

Cilj je enotno postavljen za celotno prednostno področje in vključuje razvoj in izvajanje programov za usposabljanje in izpopolnjevanje, nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) in neformalne programe usposabljanje in izpopolnjevanja.

Od osmih sodelujočih ministrstev jih je šest oblikovalo ukrepe, kot podlago za načrtovanje aktivnosti za doseganje cilja povečanja usposobljenosti odraslih za uspešno odzivanje na potrebe trga dela.

Za doseganje postavljenega cilja sta na tem področju opredeljena dva kazalnika:

1. Od vključenih oseb v APZ (brezposelni in zaposleni) bo 50 % vključenih v programe izobraževanja in usposabljanja do leta 2030.

Preglednica 21: Brezposelni, udeleženi v programih APZ

	2019	2020	2021	2022
Brezposelne osebe konec decembra	75.292	87.283	65.969	53.181
Vsi vključeni v ukrepe APZ	27.624	20.946	21.396	17.049
Delež v %	36	24	32	32

Vir: ZRSZ

Podatki v zgornji preglednici kažejo trend padanja števila brezposelnih oseb na letni ravni. Se pa nominalno zmanjšuje tudi število vključenih v aktivnosti APZ, njihov delež pa se ohranja zadnji dve leti na enaki ravni (32 %).

Če bomo želeli doseči kazalnik do leta 2030, bo treba v prihodnje intenzivneje in bolj sistematično ter z novimi pristopi, promocijo in motivacijo nagovarjati brezposelne za vključevanje v aktivnosti APZ.

2. Delež podeljenih NPK v okviru APZ se bo do leta 2030 povečal za najmanj 40 % glede na leto 2020.

Preglednica 22: Število in delež NPK v programih APZ

	2019	2020	2021	2022
Vsi vključeni v ukrepe APZ	27.624	20.946	21.396	17.049
Število podeljenih NPK v APZ	1.010	721	775	642
Delež v %	3,6	3,4	3,6	3,8

Vir: ZRSZ

Podatki v zgornji preglednici kažejo po letu 2020 ponovni trend povečevanja deleža brezposelnih, ki so pridobili NPK v okviru aktivnosti APZ na letni ravni. Če bi se ta delež poviševal v skladu s trendom zadnjih treh let (+0,2 %), bi dosegli v letu 2030, 5,4 % delež brezposelnih, ki so pridobili NPK v sklopu APZ. Tako bi se delež teh v letu 2030 povečal za 58,8 %, glede na leto 2020. S tem bi tudi dosegli in presegli kazalnik.

Rezultate uresničevanja ukrepov in aktivnosti po ministrstvih pa spremljamo tudi z analizo doseganja kazalnikov, opredeljenih v letnem programu za leto 2022.

Preglednica 23: Letni kazalniki za usposabljanje in izobraževanje za potrebe dela

	Ime programa	Število vključenih udeležencev 2022/realizacija 2022	Število udeležencev, ki so uspešno končali program 2022/realizacija 2022	Število programov 2022/realizacija 2022	Število izvajalskih organizacij/podjetij 2022/realizacija 2022	Pristojna ministrstva
1.	Usposabljanje mentorjev – ESS	756/789	756/789	1/5	2/2	MVI
2.	Število šol, vključenih v različne modele poklicnega izobraževanja in usposabljanja	ni podatka	ni podatka	ni podatka	do leta 2022: 63/61	MVI
3.	Prenova poklicnega izobraževanja	ni podatka	ni podatka	do leta 2021: 30/38	ni podatka	MVI
4.	Izvajanje programov nadaljnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja 2018–2022	vsaj 17.640 (do leta 2022) / 34.148	vsaj 14.994 (do leta 2022) / 32.346	6/2	86/78	MVI
5.	Programi profesionalnega usposabljanja in izpopolnjevanja: integralni proračun: ESS	18.827/11.668 3.354/2.020	3.354/2.020	551/373 354/147	143/142 262/56	MVI
6.	Potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij	1.200/624	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	MDDSZ
7.	Delovni preizkus	780/175	se ne zbira	se ne zbira	se ne zbira	MDDSZ
8.	Usposabljanje na delovnem mestu – ranljivi	360/491	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	MDDSZ
9.	Usposabljanje na delovnem mestu – mladi	778/613	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	MDDSZ
10.	Usposabljanje na delovnem mestu za osebe na področju mednarodne zaščite	70/12	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	MDDSZ
11.	Neformalno izobraževanje in usposabljanje	1.290/1.377	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	MDDSZ
12.	Praktični programi za spodbujanje zaposlovanja (MIC)	57/0	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	MDDSZ
13.	Neformalno izobraževanje in usposabljanje za mlade	918/791	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	MDDSZ
14.	Učne delavnice	83/110	se ne zbira	se ne zbira	se ne zbira	MDDSZ
15.	Lokalni programi neformalnega izobraževanja in usposabljanja	2.800/5.350	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	MDDSZ
16.	Kompetenčni centri (KOC)	3.000/8.110	8.110 (v celotnem obdobju 33.689)	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	MDDSZ

Letni program izobraževanja odraslih LPIO 2022
POROČILO O URESNIČEVANJU

17.	Spodbujanje vključevanja oseb, ki so pred izgubo zaposlitve, v ukrepe na trgu dela	256/759	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	2	MDDSZ
18.	Celovita podpora podjetjem za aktivno staranje delovne sile (ASI)	1.925/1.122	1.122 (v celotnem obdobju 18.070)	podatek se ne zbira	podatek se ne zbira	MDDSZ
19.	Podporni in razvojni programi – ZRSZ	1.800/163	se ne zbira	se ne zbira	podatek se ne zbira	MDDSZ
20.	Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM-O)	500/466	466 (v celotnem obdobju 2.941)	podatek se ne zbira	12/12	MDDSZ
21.	LIFE IP NATURA.SI	200/500	200/500	4/4	15/13	MOP
22.	LIFE IP Care4Climate	980/1.591	980/1.591	25/7	8/7	MOP
23.	Kino-katedra za pedagoge (Slovenska kinoteka)	352/325	352/325	1/1	1/1	MK
24.	Priprava na strokovne izpite s področja varstva kulturne dediščine v muzejski, konservatorski in konservatorsko-restavratorski dejavnosti	55/77	55/77	3/3	3/3	MK
25.	Pridobivanje dodatnih znanj za mlade na področju kulturnih dejavnosti (JSKD)	31/31	31/31	6/6	1/1	MK (JSKD)
26.	Usposabljanje za specializirane poklice v kulturi - štipendiranje	10/1	7/1	19/1	1/1	MK
27.	Nacionalni projekt Kulturni bazar	600/1.150	1.150	1/4	300/300	MK
28.	Dejavnosti NUK, ZBDS, KSS, OOK za povečanje dostopnosti izobraževalnih programov na področju knjižnične dejavnosti ter izboljšanje bralne kulture odraslih	2.000/2.000	2.000/2.000	32/32	13/13	MK
29.	Večja socialna vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin na področju kulture	320/590		11/11	11/11	MK
30.	Pridobivanje dodatnih znanj za strokovne delavce v vzgoji in izobraževanju ter kulturi na področju glasbe, uprizoritvenih umetnosti in vizualnih umetnosti	1.200/2.000	1.200/2.000	21/21	3/4	MK
31.	Pridobivanje znanj in kompetenc za potrebe dela na področju KKI	120/1.841	120/1.841	4/15	2/2	MK (MCRUK)
32.	Pridobivanje znanj in kompetenc za potrebe dela na področju intermedijske	200/244	200/244	70/51	3/3	MK (konS)

	umetnosti, znanosti in novih tehnologij					
33.	Programi usposabljanja v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu, ki jih izvajajo nepridobitne in nevladne organizacije	1.000/1.000	1.000/1.000	35	35	MKGP
34.	Svetovalna dejavnost v kmetijski službi – izobraževanje in usposabljanje svetovalcev	60.000/60.000	60.000/60.000	1/1	1/1 (Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije – KGZS)	MKGP
35.	Svetovalna dejavnost v čebelarstvu – izobraževanje in usposabljanje svetovalcev	10.000/10.000	10.000/10.000	1/1	1/1 (Čebelarstva zveza Slovenije)	MKGP
36.	Programi svetovanja za lastnike gozdov – gojenje in varstvo gozdov, večnamensko gospodarjenje	2.500/2.561	2.500/2.561	12	1/1 (ZGS – Zavod za gozdove Slovenije)	MKGP
37.	Svetovanje lastnikom gozdov pred izdajo odločb – izobraževanje in usposabljanje svetovalcev	75.000/86.730	75.000/86.730	ni podatka	1/1 (ZGS – Zavod za gozdove Slovenije)	MKGP
38.	Program razvoja podeželja 2014–2020 – ukrep prenosa znanja in dejavnosti informiranja	20.000/19.804	20.000/19.804	9/8	KGZS, ZGS, BF zoot, BF- Eler, ZRSVN, Zadrugs Postojna	MKGP
39.	Usposabljanje v čebelarstvu	1.300/1.758	1.300/1.758	1/1	1/1 (Čebelarstva zveza Slovenije)	MKGP
40.	Zatiranje škodljivcev in bolezni čebel, zlasti varoze	1.000/1.534	1.000/1.534	1/1	1/	MKGP
41.	Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb	380/	290/	39/	6/	MP – URSKIS
42.	Uvedba modela kompetenc znanja in veščin ter usposabljanj in izobraževanj v pravosodju, v okviru Operacije učinkovito pravosodje (operacija ESS)	3.800/4.982	20.000/19.804	50	1/1	MP – CIP
43.	Izobraževanje in usposabljanje v pravosodju	1.000/1.497	1.000/1.497	12	1	MP – CIP

Vir: Poročila ministrstev

Podatki iz zgornje preglednice nam kažejo, da se je v programe nadaljnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja vključilo kar dvakrat več udeležencev od načrtovanih. Izrazito več je vključitev od načrtovanih v programe profesionalnega usposabljanja in izpopolnjevanja, usposabljanja na delovnem mestu, neformalnem izobraževanju in usposabljanju in spodbujanja vključevanja oseb, ki so pred izgubo zaposlitve. Izrazito pod načrtovanimi pa so vključitve na področju pridobivanja NPK in delovnega preizkusa. Realizacija ostalih kazalnikov se giba v okviru načrtov posameznih ministrstev.

Povzetek ključnih rezultatov in ugotovitev posameznih ministrstev v letu 2022 na tretjem prednostnem področju

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

Na področju usposabljanja mentorjev za izvajanje praktičnega usposabljanja z delom po izobraževalnih programih za pridobitev izobrazbe (2021–2023) je bilo vključenih v letu 2022 skupaj 1.2789 mentorjev zaposlenih pri delodajalcih. Od tega 789 v osnovno usposabljanje in 500 v nadaljevalno.

Ministrstvo je sofinanciralo izpopolnjevanje strokovnih delavcev v višjem strokovnem izobraževanju in izobraževalcev v neformalnih izobraževalnih programih za odrasle (2020–2022). Tako je 16 konzorcijskih partnerjev vključilo v programe izpopolnjevanja 1.477 strokovnih delavcev in izobraževalcev odraslih.

V projekt krepitev kompetenc strokovnih delavcev na področju vodenja inovativnega vzgojno-izobraževalnega zavoda (2018–2022) je bilo do 30. 9. 2022 izvedenih 382 različnih programov in vključenih 18.927 strokovnih delavcev. V program Učim se biti učitelj (2019–2022) pa je bilo vključenih v programe za izboljšanje kakovosti in učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja 522 strokovnih delavcev in 174 učiteljev začetnikov, usposobljenih za samostojno delo v VIZ.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Na področju praktičnega usposabljanja se je vključilo v delovni preizkus 175 brezposelnih oseb (133 leta 2021), zaposlile pa so se 104 osebe (69 %).

V program potrjevanja NPK in TK se je od načrtovanih 1.200, vključilo 642 brezposelnih oseb (775 v letu 2021). V različne podporne in razvojne programe je bilo vključenih 163 brezposelnih oseb (587 v letu 2021). Največ vključitev je bilo v programe za pridobitev temeljnih in poklicnih kompetenc TPK, priprave na strokovni izpit in izpit iz upravnega postopka ter računalniške delavnice eDigiStar. Upad vpisa je predvsem posledica zaključka projektov financiranih iz ESS sredstev.

V lokalne programe neformalnega izobraževanja in usposabljanja je bilo vključenih kar 5.350 brezposelnih oseb (načrt 2.800). Največ je bilo vključenih v program slovenskega jezika na ravni zahtevnosti A1, program slovenščine kot drugega tujega jezika ter digitalne pismenosti.

ZRSZ je preko verificiranih izvajalcev v programe formalnega izobraževanja vključil 443 brezposelne osebe. Od tega se jih je največ vključilo v program OŠO, in sicer 317.

Izrazito se je povečal vpis brezposelnih oseb v programe na delovnem mestu. V letu 2022 je bilo vpisanih kar 1.542 oseb in so vsi tudi zaključili usposabljanje, do konca leta pa se je zaposlilo 555 oseb ali 36 %.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Ministrstvo vsako leto preko javnih razpisov nevladnim organizacijam financira podporo strokovnim prireditvam, stanovskemu in interesnemu povezovanju na treh področjih: nepridobitnim združenjem na področju kmetijstva, gozdarstva in podeželja, nepridobitnim organizacijam pri organizaciji strokovnih in jubilejnih dogodkov ter pomoč za prenos znanja in informiranja na področju predelave. Ministrstvo je v ta namen zagotovilo 320.000 EUR ter dodatna sredstva v višini 35.000 EUR. Od tega je bilo izplačanih 35 upravičencem 339.518,21 EUR.

Javna kmetijska svetovalna služba

V skladu z zakonom izvaja javno službo Kmetijsko gozdarska zbornica. V svetovalno dejavnost v kmetijski službi je bilo vključenih 60.000 svetovancev (načrt 60.000). V okviru javne gozdarske službe je bilo vključenih v programe svetovanja za gojenje, varstva in večnamensko gospodarjenje 2.561 lastnikov gozdov (načrt 2.500), v svetovanje lastnikom gozdov pred izdajo odločb – izobraževanje in usposabljanje svetovalcev je bilo vključenih 86.730 udeležencev (načrt 75.000). V programe usposabljanja v čebelarstvu je bilo vključenih 1.758 udeležencev (načrt 1.300), v programe zatiranja škodljivcev in bolezni čebel pa 1.534 udeležencev (načrt 1.000).

V sklopu nacionalnega projekta Program razvoja podeželja 2014–2022 pri ukrepu prenosa znanja in dejavnosti informiranja je bilo v razne programe, delavnice in dejavnosti vključenih 19.804 udeležencev (načrt 22.000).

Ministrstvo za okolje in prostor

Ministrstvo je financiralo in izvedlo načrtovane aktivnosti skozi dva nacionalna projekta. Projekt LIFE-IP NATURA.SI so bile izvedene različne delavnice za krepitev zmogljivosti med zaposlenimi za boljše upravljanje Nature 2000. V programe za pridobivanje novih znanj v kmetijstvu, timskem delu in razvoju osebnih kompetenc je bilo vključenih 500 udeležencev (načrt 200). V okviru projekta LIFE IP Care4Climate pa je bilo organiziranih več izobraževanj in usposabljanj za povečanje kadrovske zmogljivosti in strokovnih kompetenc ključnih deležnikov za prehod v nizkoogljično družbo ter dvig ozaveščenosti splošne javnosti glede podnebnih sprememb. Vključenih je bilo 1.591 udeležencev (načrt 980) in usposabljanje so vsi uspešno opravili.

Ministrstvo za kulturo

Tudi v letu 2022 je ministrstvo financiralo in izvedlo medresorski nacionalni projekt Kulturni bazar, ki predstavlja največje medresorsko strokovno usposabljanje na področju kulturno-umetnostne vzgoje. Vključenih je bilo 1.150 udeležencev (načrt 600).

Kino katedra za pedagoge Slovenske kinoteke je v okviru pedagoško andragoškega programa pripravila Proučevanje in poučevanje filmske estetike za pedagoge. Vključili so 352 udeležencev (načrt 352).

V programe za pridobivanje dodatnih znanj za strokovne delavce v vzgoji in izobraževanja ter kulturi na področju glasbe, uprizoritvenih umetnosti in vizualnih umetnosti se je vključilo 2.000 udeležencev (načrt 1.200).

V programe izobraževanja za pridobivanje znanj in kompetenc za potrebe dela na področju KKI, ki jih je izvajala Mreža centrov za raziskovanje v umetnosti in kulturi (MCRUK), se je vključilo 1.841 udeležencev (načrt 120). V programe znanj in kompetenc za potrebe dela na področju intermedijske umetnosti, znanosti in novih tehnologij pa se je vključilo 244 udeležencev (načrt 200).

Ministrstvo za pravosodje

V program Krepitev kompetenc zaposlenih v pravosodju in pravosodnih deležnikov je bilo v letu 2022 vključenih 4.982 udeležencev (načrt 3.800), v letu 2021 pa je bilo vključenih 5.483 udeležencev. V program Izobraževanje in usposabljanje v pravosodju je bilo vključenih 1.497 udeležencev (načrt 1.000). Vsi vključeni udeleženci so uspešno zaključili izobraževanje. Programe in aktivnosti je izvajal Center za izobraževanje v pravosodju (CIP).

Ministrstvo za infrastrukturo

Programne izobraževanja in usposabljanja je za ministrstvo izvajala Javna agencija RS za varnost prometa (AVP). Organizirala in izvajala je programe izobraževanja odraslih splošne javnosti in strokovnih delavcev šol vožnje. Za splošno javnost so izvajali preventivne delavnice, program Sožitje za večjo varnost v prometu, aktivnosti za večjo varnost motoristov. V programe izobraževanje in usposabljanje je bilo vključenih 2.181 udeležencev (načrt 1.500).

V izobraževalne programe za permanentno in poklicno usposabljanje za učitelje vožnje je bilo vključenih 1.146 udeležencev (načrt 1.500). V programe dodatnega strokovnega usposabljanja strokovnih delavcev pa je bilo vključenih 587 udeležencev (načrt 200).

5.4 Četrto prednostno področje - Raziskave in razvoj

Raziskave in razvoj so kot samostojno prednostno področje prvič opredeljene v ReNPIO 2022–2030. To prednostno področje je vsebinsko razdeljeno na področje raziskovalne in na področje razvojne dejavnosti.

Raziskovalne dejavnosti so pomembna podlaga za vodenje učinkovite in na podatkih utemeljene politike izobraževanja odraslih. Zagotavljajo potreben razvoj andragoške teorije in stroke ter dajejo podlage za razvoj temeljnih konceptov za razvoj. Temeljne in aplikativne raziskave so interdisciplinarne. Posamezne raziskave so lahko usmerjene k posameznim perečim temam, ki so ključne pri nadaljnjem razvoju politik izobraževanja odraslih.

Razvojna dejavnost je izrazito povezana z ostalimi prednostnimi področji in temelji na rezultatih raziskovalne dejavnosti. Načrtovanje razvojne dejavnosti vodi v nenehno inoviranje in posodabljanje področja ter bogati andragoško teorijo in prakso ter odgovarja na pereče družbene izzive.

5.4.1 Cilj: Okrepiti razvoj in raziskave na področji izobraževanja odraslih

Cilj je enotno postavljen za celotno prednostno področje in naravnano na krepitev in izboljševanje stanja na področju raziskav in razvoja skozi celotno obdobje veljavnosti ReNPIO do leta 2030.

Za krepitev stanja na področju raziskovalne dejavnosti je postavljenih več ukrepov. Pomembnejši med njimi so: okrepitev raziskovalne dejavnosti pri pristojnem javnem zavodu za razvoj in raziskovanje, vzpostavitev programske skupine za temeljno izobraževanje, načrtovanje in izvedbo temeljnih in aplikativnih raziskav, ter analiza podatkov, vključitev Slovenije v drugi krog raziskave PIAC, načrtovanje in izvedba evalvacijskih študij za raziskovanje in izpeljava študij ugotavljanja potreb po znanjih odraslih.

Tudi na področju razvojnih dejavnosti so postavljeni ključni ukrepi za okrepitev tega področja. Med njimi so nekateri pomembnejši ukrepi: oblikovanje podlag za javno službo na področju izvajanja javnoveljavnih izobraževalnih programov za odrasle, oblikovanje podlag za uvedbo davčnih olajšav, finančnih in nefinančnih spodbud za vključevanje v izobraževanje odraslih, razvoj novih pristopov in modelov izobraževanja, podprtih z novimi tehnologijami, razvijanje odprtih izobraževalnih virov, zagotavljanje strokovnjakov in njihovega ustreznega profesionalnega razvoja, nadaljnji razvoj sistema vrednotenja predhodno pridobljenega znanja, oblikovanje razvojne naloge za spremljanje in analizo vključenosti v VŽU.

Za spremljanje in doseganje postavljenega cilja za področje so bili oblikovani trije kazalniki, po katerih bomo analizirali uspešnost udejanjanja ukrepov skozi aktivnosti in izvajanja programov ter dejavnosti.

Ti trije kazalniki so:

1. Izpeljava raziskave v drugem ciklu PIAAC v Sloveniji;
2. Izpeljava najmanj treh CRP za potrebe izobraževanja odraslih;
3. Izpeljava šestih razvojnih projektov na državni ravni za prenos teoretskih in raziskovalnih spoznanj v izobraževanju odraslih.

LPIO 2022 še ne opredeljuje raziskav in razvoja kot samostojnega prednostnega področja, zato sodelujoča ministrstva niso posebej načrtovala in opredelila aktivnosti na tem področju. Zato smo pri dozrajšjih analizah in poročilih glede uresničevanja LIPIO in ReNPIO 2013–2022 spremljali področje razvoja in raziskav kot del podpornih dejavnosti, potrebnih za izvajanje izobraževanja odraslih in zagotavljanje uresničevanja javnega interesa ter omogočanje uresničevanje nacionalnega programa.

V obdobju veljavnosti ReNPIO 2013–2020 je bila ključna mednarodna raziskava PIAAC v drugem krogu prvega cikla in smo jo v Sloveniji izvedli v obdobju med leti 2013 in 2015. Prav tako smo spremljali in

poročali o mednarodni raziskavi Učinki izobraževanja odraslih (Benefits of Lifelong Learning - BeLL, 2012–2014).

V tem obdobju (2013–2020) je bilo izpeljanih sedem pomembnih razvojnih projektov na posameznih razvojnih področjih za določene ciljne skupine odraslih in štiri pomembne evalvacije. Evalvacije so bile izpeljane na področju NPK, neformalnega izobraževanja odraslih, APZ in na projektu ASI.

Spremljanje in analiza stanja na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti v letu 2022 pa nam pokaže naslednje rezultate oziroma dosežke po posameznih kazalnikih:

5.4.1.1 Izpeljava raziskave v drugem ciklu PIAAC v Sloveniji

V letu 2022 Slovenija ni vključena v prvi krog drugega cikla raziskave PIAAC, ki poteka v sodelujočih državah v organizaciji OECD. Ne moremo govoriti o doseganju kazalnika glede izpeljave raziskave PIAAC v drugem ciklu. Na medresorski ravni dialog o vključenosti Slovenije v drugi krog drugega cikla še potekajo.

5.4.1.2 Izpeljava najmanj treh CRP za potrebe izobraževanja odraslih

V letu 2022 je potekal raziskovalni projekt CRP z naslovom **Vseživljenjsko učenje odraslih za trajnostni razvoj in digitalni preboj – VŽU preboj**. Projekt se je začel 1. septembra 2021 in se bo zaključil 31. avgusta 2023.

Projekt sofinancirata Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS) in Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (MVI). Projekt vodi Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem. Projektne partnerji pa so še: Andragoški center Slovenije (ACS) in tri fakultete Univerze v Ljubljani: Filozofska fakulteta, Ekonomska fakulteta in Upravna fakulteta.

Namen projekta je odgovoriti na vprašanje o stanju in dejavnikih, ki spodbujajo vseživljenjsko učenje (VŽU). Cilj projekta je preučiti novejša teoretske modele vseživljenjskosti učenja s poudarkom na trajnostnem razvoju in digitalnemu preboju.

Rezultati projekta so naravnani tako, da se bodo lahko prenašali v prakso k različnim končnim uporabnikom na različnih ravneh. Pripravljena bo analiza teoretičnih izhodišč ter analiza VŽU glede na reševanje problemov v tehnološko bogatih okoljih po regijah v Sloveniji.

Vir: <https://www.pef.upr.si/sl/raziskovanje/programi-in-projekti-arrs/2022032215365750/vsezivljenjsko-ucenje-odraslih-za-trajnostni-razvoj-in-digitalni-preboj-vzu-preboj>. in <https://www.acs.si/digitalna-bralnica/program-dela-kadrovski-in-financni-nacrt-andragoskega-centra-slovenije-za-leto-2022/>. (stran 40 in 41)

Spremljanje kazalnika nam pokaže, da razvojno sledimo doseganju tega cilja s postopno pripravo, prijavo in realizacijo ciljnih raziskovalnih projektov (CRP). Tako je treba v obdobju 2024–2030 izpeljati še dva CRP-a.

5.4.1.3 Izpeljava šestih razvojnih projektov na državni ravni za prenos teoretskih in raziskovalnih spoznanj v izobraževanju odraslih

To so razvojni projekti na državni ravni, ki so financirani iz nacionalnih javnih sredstev, lahko pa tudi iz sredstev evropske kohezijske politike in jih izvajajo nacionalni zavodi na področju izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja. Namenjeni so prenosu teoretskih in raziskovalnih spoznanj ter rezultatov preko razvoja novih oziroma prenove izobraževalnih programov za odrasle, razvoja novih konceptualnih rešitev, modelov, strategij in dejavnosti v prakso.

Njihovi rezultati pomenijo bistvene novosti oziroma izboljšave pri razvoju posameznih strokovnih področij v sistemu izobraževanja odraslih. Te razvojne projekte na državni ravni lahko izvaja nacionalni javni zavod za izobraževanje odraslih ali več nacionalnih javnih zavodov na področju vzgoje in izobraževanja, če je v projekt vključeno tudi področje izobraževanja odraslih.

To pa niso razvojni projekti ali aktivnosti, ki se izvajajo kot javna služba na področju izobraževanja odrasli oziroma osnovna dejavnost nacionalnih javnih zavodov, ki je podpora aktivnosti posameznih izvajalskih organizacij ali njihovih omrežij.

Razvojni projekti na državni ravni:

1. Krepitev kompetenc strokovnih delavcev na področju vodenja inovativnega vzgojno-izobraževalnega zavoda od 2018 do 2022

Nacionalni razvojni projekt je bil voden s strani Zavod RS za šolstvo (ZRSS) v obliki konzorcija, katerega člani so bili vsi nacionalni zavodi na področju izobraževanja: Šola za ravnatelje (ŠR), Državni izpitni center (Ric), Center za poklicno izobraževanje (CPI), Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS), Andragoški center Republike Slovenije (ACS) in Center šolskih in obšolskih dejavnosti (CŠOD).

Financiran je bil s strani nacionalnih sredstev (MVI) in ESS sredstev. Obdobje izvajanja pa je bilo od 1. 10. 2018 do 31. 8. 2022.

Projekt je namenjen izboljšanju in poglobljanju tistih kompetenc, ki jih strokovni sodelavci nujno potrebujejo na delovnem mestu zaradi nenehnih sprememb narave dela.

Ciljna skupina:

Strokovni in vodstveni delavci na področju predšolske vzgoje, osnovnošolskega izobraževanja, osnovnega glasbenega izobraževanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja, srednjega splošnega izobraževanja, vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, vzgoje in izobraževanja v dijaških domovih ter izobraževanja odraslih, ki bodo vključeni v programe profesionalnega usposabljanja.

Vir: <https://www.zrss.si/projekti/ijz-ii-krepitev-kompetenc-strokovnih-delavcev-na-podrocju-vodenja-inovativnega-vzgojno-izobrazevalnega-zavoda-od-2018-do-2022/>.

2. Razvoj programov za izpopolnjevanje za nadaljnje poklicno izobraževanje in usposabljanje v letih 2017–2022 (PINPIU)

Nacionalni razvojni projekt je vodil CPI in je bil financiran s strani nacionalnih sredstev (MVI) in ESS sredstev. Obdobje izvajanja pa je bilo od 1. 1. 2017 do 31. 10. 2022.

Namen projekta je bil razvoj novih oblik javno veljavnih programov usposabljanja in izpopolnjevanja (programov PUI), ki nadgrajujejo že uveljavljene oblike nadaljnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter bogatijo ponudbo tega. V ospredju priprave novih programov je usmerjenost na potrebe konkretnih delovnih mest v podjetjih, predvsem v malih in srednje velikih podjetjih.

Cilj projekta je bil razviti metodologijo za pripravo programov nadaljnega poklicnega usposabljanja in izpopolnjevanja, pripraviti 20 pilotnih programov in evalvirati razvoj ter uvajanje teh programov.

Viri: <http://www.pinpiu.si> in <https://epuo.acs.si/pi/ukrepi/u14/>.

3. Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju

Nacionalni razvojni projekt je koordiniran s strani MVI v obliki konzorcija, v njem pa so vključeni: Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Center RS za poklicno izobraževanje, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Andragoški center Republike Slovenije in Center šolskih in obšolskih dejavnosti.

Projekt je financiran v okviru ukrepa 3.5 Sklada za podnebne spremembe v obdobju izvajanja projekta 1. 3. 2022–31. 12. 2023.

Namen projekta je podpreti sistematično vključevanje podnebnih ciljev in vsebin v predšolsko vzgojo, osnovno in srednješolsko izobraževanje, višješolsko strokovno izobraževanje in izobraževanje odraslih. Cilj programa je priprava, preizkušanje in evalviranje celostnega programa ozaveščanja ter vzgoje in izobraževanja o podnebnih spremembah v kontekstu vzgoje in izobraževanja za trajnost, priprava predloga načrta uvajanja programa na področju posameznih področij VIZ z vzpostavitvijo systemskega pristopa k vzgoji in izobraževanju ter ozaveščanju o podnebnih spremembah in razvoju kompetenc za

prehod v nizkoogljično družbo ter vzpostavitev demonstracijskih šol in organizacij za izobraževanje odraslih.

Vir: <https://cpi.si/projektna-dejavnost/sklad-za-podnebne-spremembe/podnebni-cilji-in-vsebine-v-vzgoji-in-izobrazevanju/>.

4. Strokovna podpora področju razvoja temeljnih kompetenc odraslih 2016–2022 (krajše Razvoj kompetenc odraslih)

Razvojni projekt se je osredotočil na spodbujanje vključevanja v izobraževanje in dvig kakovosti izobraževanja pod zastopanih in ranljivih skupin. Financiral se je iz namenskih sredstev EU za kohezijsko politiko (ESS) in sredstev na postavkah slovenske udeležbe za sofinanciranje kohezijske politike. Projektno obdobje je potekalo med 1. 4. 2016–31. 3. 2022.

Namen projekta je:

- razvijati strokovne podlage za razvoj temeljnih zmožnosti in pismenosti odraslih in s tem prispevati k večji vključenosti v vseživljenjsko učenje (VŽU),
- izboljšati zmožnosti, ki jih odrasli potrebujejo zaradi potreb na trgu dela, večje zaposljivosti, mobilnosti, osebnega razvoja in delovanja v sodobni družbi,
- umestiti dozraj razvite aktivnosti za krepitev kakovosti izobraževanja odraslih v nacionalni sistem ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti v izobraževanju,
- zagotavljati nadaljnje razvojno in svetovalno delo za izvajanje samoevalvacije v izobraževalnih organizacijah.

Cilji projekta so bili:

- razviti strokovne podlage, izobraževalni program ter inovativna gradiva, pristope in inštrumente, ki bodo prispevali k večji prepoznavnosti, boljši prilagojenosti potrebam odraslih ter kakovostnejšemu izvajanju izobraževalnih programov za pridobivanje temeljnih kompetenc nižje izobraženih in manj usposobljenih, s posebnim poudarkom na zaposlenih in starejših od 45 let;
- pripraviti strokovne podlage za umeščanje samoevalvacije izobraževanja odraslih v nacionalni referenčni okvir za kakovost ter
- razvoj programa usposabljanja, IKT orodij in novih učnih gradiv, ki pomenijo nadgradnjo dozrajšjih dosežkov pri uveljavljanju samoevalvacije v izobraževanje odraslih.

Pričakovani rezultat je, da se ranljive odrasle usposobi za odzivanje na potrebe na trgu dela in v zadostni meri opremi s kompetencami, potrebnimi za ustvarjanje delovnih mest.

Vir: <https://pismenost.acs.si/projekti/ess-6/>.

5. Strokovna podpora informativno svetovalni dejavnosti in vrednotenju neformalno pridobljenega znanja 2016–2022

Razvojni projekt se je osredotočil na razvoj dejavnosti informiranja in svetovanja v izobraževanju odraslih (ISIO) ter ugotavljanje in vrednotenje neformalno pridobljenega znanja odraslih. Financiral se je iz namenskih sredstev EU za kohezijsko politiko (ESS) in sredstev na postavkah slovenske udeležbe za sofinanciranje kohezijske politike. Projektno obdobje je potekalo med 10. 6. 2016 in 31. 3. 2022.

Namen projekta je bil povečanje oziroma izboljšanje kompetenc, ki jih zaposleni potrebujejo zaradi potreb na trgu dela, večja zaposljivost in mobilnost ter povečanje osebnega razvoja in delovanja v sodobni družbi.

Cilj projekta je bil izvajanje dejavnosti informiranja in svetovanja po modelu »Informativno svetovalna dejavnost v izobraževanju odraslih« (ISIO) pred vključitvijo, med in po končanem izobraževanju oziroma usposabljanju, ki vključuje tudi postopke ugotavljanja in vrednotenja neformalno pridobljenega znanja.

Projekt je izvajal ACS in se je izvajal preko dveh konzorcijev, in sicer konzorcija v vzhodni kohezijski regiji (KRVS) (11 partnerjev) in konzorcija v zahodni kohezijski regiji (KRZS) (7 partnerjev).

Cilji, ki so se dosegali preko aktivnosti:

- analiza potreb po izobraževanju, analiza potreb po razvoju kariere, izdelava načrta izobraževanja, izdelava načrta razvoja kariere, izdelava portfolija, izvajanje postopkov ugotavljanja in vrednotenja že pridobljenega znanja, spretnosti in kompetenc, poglobljena svetovalna podpora, ki vodi do pričakovanih rezultatov svetovanja;

- usmerjanje k vpisu v nadaljnje izobraževanje, usposabljanje oziroma potrjevanje kvalifikacij;
- sodelovanje s ključnimi deležniki, to so podjetja, zbornice, sindikati, socialni partnerji, regionalne agencije in drugi deležniki na ravni statistične regije.

Pričakovana rezultata sta:

- v izvajanje dejavnosti ISIO bo vključenih najmanj 20.000 udeležencev, od tega najmanj 12.000 v KRVS in najmanj 8.000 v KRZS,
- delež udeležencev, ki so uspešno zaključili izvedena svetovanja 75 % (v obeh KR).

Uspešno zaključeno svetovanje se izkazuje s številom udeležencev, ki so se po zaključenem svetovanju vključili v: programe za dvig izobrazbene ravni, programe za pridobitev splošnih kompetenc (javno veljavni programi), programe za pridobitev splošnih in poklicnih kompetenc (programi, ki niso javno veljavni), postopke za pridobitev NPK (nacionalnih poklicnih kvalifikacij) ali TPK (temeljnih poklicnih kvalifikacij), postopke pridobivanja drugih certifikatov (npr. slovenski in mednarodni certifikat tujih jezikov, ECDL in drugi).

Vir: <https://zaznanje.si/>.

V letu 2022 je bilo izvedenih kar nekaj raziskovalnih in razvojnih projektov, ki so bili v celoti tematsko vezani na izobraževanje odraslih, ali pa so v sklopu ostalih projektnih aktivnosti vključevali tudi področje izobraževanja odraslih.

Spremljanje kazalnika v letu 2022 kaže, da je v tem letu potekalo ali se zaključevalo pet razvojnih projektov na državni ravni za prenos teoretskih in raziskovalnih spoznanj v izobraževanju odraslih.

Ker se v letu 2023 začne obdobje nove evropske razvojne perspektive in s tem tudi črpanje sredstev evropske kohezijske politike (ESS) pričakujemo, da se bo začelo izvajanje novih razvojnih projektov v izobraževanju odraslih na državni ravni.

Raziskovalni projekti na področju izobraževanja odraslih:

1. Udeležba prebivalcev v izobraževanju odraslih (VŽU): stanje, značilnosti in kavzalnost (razlogi)

Raziskovalno nalogo je naročilo in financira MVI v letnem delovnem načrtu ACS za leti 2022 in 2023.

Glede ravni udeležbe prebivalstva v VŽU se je v Sloveniji leta 2021 zgodila izrazita sprememba. V letu 2011 je bila država med uspešnejšimi v EU, po tem letu pa se je delež vključenih vsako leto nižal, najnižji dosežek je bil leta 2020 – 8,4 %. Nato se je stanje glede deleža udeležbe odraslih v organiziranih izobraževalnih dejavnostih izrazito spremenilo, saj je država dosegla zelo visok 18,9 % delež vključenosti.

Izrazita nihanja v deležu izobraževalne aktivnosti odraslih odpirajo vprašanja o tem, kateri so dejavniki, razlogi in ovire, ki vplivajo na izobraževalno aktivnosti in zakaj je precejšen delež prebivalstva izobraževalno neaktiven.

Na ta vprašanja skuša odgovoriti raziskava Udeležba odraslih v vseživljenjskem učenju: stanje, značilnosti in razlogi. Medtem ko je kvantitativno preučevanje temeljilo predvsem na analizi statističnih podatkov, je bilo kvalitativno preučevanje zasnovano na intervjuvanju, analizi razgovorov v fokusnih skupinah in evalvaciji politik. Ker je do omenjenih sprememb prišlo v času epidemije covid-19, se je posebej analizirala izobraževalna pot tistih, ki so v času epidemije izgubili delo.

Rezultati so pokazali, da izrazit porast udeležbe v VŽU leta 2021 temelji predvsem na povečani aktivnosti odraslih v programih neformalnega izobraževanja. Udeležba odraslih v programih formalnega izobraževanja je skromnejša. Še posebej se je povečala dejavnost v programih za potrebe dela.

Raziskava bo zaključena julija 2023, poglobljene ugotovitve pa bodo predstavljene v posebni monografski publikaciji, ki bo izšla predvidoma letos.

Vir: <https://www.acs.si/digitalna-bralnica/program-dela-kadrovski-in-financni-nacrt-andragoskega-centra-slovenije-za-let-2022/>. (stran 40)

Raziskovalni in razvojni projekti, ki posredno vključujejo izobraževanje odraslih ali ciljno skupino odraslih:

1. Digitalno prestrukturiranje deficitarnih poklicev za družbo 5.0 (industrijo 4.0)

Projektno obdobje je med 1. 1. 2022 in 31. 12. 2027. Projekt financira ARRS, nosilna organizacija pa je Univerza v Mariboru. Sodeluje sedem fakultet iz Univerze na Primorskem, Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru.

Projekt se loteva problematike neskladja med izobraževalno ponudbo, znanji in spretnostmi ter potrebami na trgu dela. V družbi se zaznavajo kratkoročne in dolgoročne anomalije na trgu dela. Kratkoročne anomalije so predvsem povezane z neusposobljenim ali nezadostno usposobljenim kadrom za nove izzive. Dolgoročne, sistemske anomalije pa se predvsem odražajo v pomanjkanju določenega kadra (deficitarni poklici) na različnih področjih. Kljub zavedanju glede te problematike so rešitve, ki se izvajajo, nesistemske in ne temeljijo na resnih raziskavah in njihovih izsledkih.

Predlog te programske skupine poleg zaznave in sanacije kratkoročnih problemov, da naslovi predvsem dolgoročne probleme in izzive, ki so pred nami. Zato bo sistematsko pristopila k raziskavam in analizi primerov dobrih praks v svetu in ob tem razvijala potrebne učne vsebine, spodbudna učna okolja in primerne formalne in neformalne oblike izobraževanja na podlagi resnih in temeljnih raziskav. Kadre prihodnosti je treba raziskovati, analizirati in spoznati že danes, jih sistematično razvijati, poudarjati njihovo dolgoročno atraktivnost. Zanje ustvarjati dovolj spodbudna učna in delovna okolja in s tem razvijati posameznikovo poklicno in življenjsko mobilnost. Rezultati, izhajajoči iz temeljnih raziskav predlagane programske skupine, ne bodo zanimivi zgolj s teoretskega vidika, ampak bodo imeli tudi aplikativno vrednost.

Vir: <https://www.pef.upr.si/sl/raziskovanje/programi-in-projekti-arrs/2023011211015416/digitalno-prestrukturiranje-deficirarnih-poklicev-za-druzbo-5-0-industrijo-4-0>.

2. Življenjsko okolje v času pandemije: Pedagoške in andragoške implikacije za razvoj rezilientnosti

To je bilateralni projekt med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino v projektne obdobju med 1. 7. 2021 in 30. 6. 2023. Projekt financira ARRS, izvaja pa ga vodi Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani v partnerstvu s Pedagoško fakulteto Univerze na Primorskem in Filozofsko fakulteto Univerze v Banja Luki.

Namen projekta je raziskovanje pedagoških in andragoških strategij v razvoju rezilientnosti otrok in odraslih v času pandemije, pri čemer bo uporabljena kvalitativna raziskovalna paradigma.

Poudarek je na specifičnih strategijah, predvsem narativnih, ki opolnomočijo otroke in odrasle, da se soočajo s stresom (in travmami), ki nastajajo zaradi spremenjenega življenjskega okolja. Kot enote raziskovanja bodo vključene različne ciljne skupine v Sloveniji in Bosni in Hercegovini.

Pripravljen bo nabor strategij, ki pomagajo otrokom in odraslim pri razvoju rezilientnosti pri soočanju s stresom in travmo ob spremenjenih življenjskih okoliščinah.

Vir: <https://www.pef.upr.si/sl/raziskovanje/programi-in-projekti-arrs/2022032215224023/življenjsko-okolje-v-casu-pandemije-pedagoske-in-andragoske-implikacije-za-razvoj-rezilientnosti>.

3. Kombinirano izobraževanje v poklicnem in strokovnem izobraževanju – KIPSI (Blended learning in vocational education and training – BlendVET)

Razvojni projekt poteka od 1. novembra 2021 do 30. aprila 2024 in ga sofinancirajo Islandija, Lihtenštajn in Norveška s sredstvi finančnega mehanizma EGP v višini 1.607.844 EUR.

Nosilec projekta je Center RS za poklicno izobraževanje (CPI), sodeluje še deset partnerjev iz Slovenije, Norveške in Islandije.

Namen projekta je izboljšanje praks poučevanja in učenja v okviru kombiniranega izobraževanja ter izmenjava znanja in dobrih praks z institucijami iz držav donatoric.

Ciljna skupina so dijaki, študenti in učitelji v poklicnih in strokovnih šolah. Posredno pa vključujejo tudi odrasle v izrednem poklicnem in strokovnem izobraževanju.

Glavni rezultat projekta je izboljšanje spretnosti in kompetenc izobraževalnega osebja ter študentov in dijakov, vključenih v kombinirano izobraževanje.

Vir: <https://pedagogika-andragogika.ff.uni-lj.si/en/node/1997>. in <https://blendvet.si/>.

4. Pravičnost in kakovost v vzgoji in izobraževanju - med preteklostjo in prihodnostjo

Raziskovalni projekt poteka med 1. 9. 2021–31. 8. 2023 in ga izvajata kot partnerji Pedagoški inštitut Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani in Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.

Cilj projekta je zagotoviti celovito in poglobljeno refleksijo reforme javnega šolanja v samostojni Sloveniji ter s tem povezane spremembe in posodobitve posameznih razsežnosti javnega šolanja v Sloveniji. Kot rezultat projektnih aktivnosti bodo pripravljene tako teoretične podlage kot tudi predlogi za sistemske spremembe snovanja razvoja vzgojno izobraževalnega sistema v Sloveniji, ki bodo zagotovile konceptualni okvir in izhodišča za nadaljnjo javno politično razpravo o razvoju izobraževanja v Sloveniji. Posredno bodo rezultati projekta tudi podlaga za razvoj pravičnosti in kakovosti v izobraževanju odraslih.

Vir: <https://www.pef.uni-lj.si/raziskovanje-in-umetnost/projekti/>.
in <https://cris.cobiss.net/ecris/si/sl/project/18588>.

5. Razvoj standarda kombiniranega poučevanja v Sloveniji

Raziskovalni projekt CRP poteka v obdobju med 1. 10. 2022 in 30. 9. 2025 in ga financirata ARR in MVI. Nosilna organizacija je Fakulteta za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru. Kot partnerji pa sodelujejo: Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, Doba Fakulteta Maribor, Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije in Fakulteta za management Univerze na Primorskem.

V sklopu projekta bo pripravljen predlog standardov kombiniranega poučevanja, ki bodo izpostavljali potrebo po celostni obravnavi kombiniranega izobraževanja, pedagoških pristopov in tehnično-administrativnega dela. Delo programske skupine bo temeljilo na pripravi predloga strukture, vsebin in (kombiniranega) načina usposabljanj/izobraževanj za učitelje ter pripravi predlogov za prenos v prakso. Posredno bodo rezultati projekta tudi podlaga za razvoj in uvajanje standarda kombiniranega poučevanja v izobraževanju odraslih.

Vir: <https://www.pef.upr.si/sl/raziskovanje/programi-in-projekti-arrs/2023010911572809/razvoj-standarda-kombiniranega-poucevanja-v-sloveniji>. in <https://apps.izum.si/ecris/si/sl/project/20142>.

5.5 Peto prednostno področje - Dejavnosti na področju izobraževanja odraslih

Na tam področju je vključenih šest dejavnosti, ki predstavljajo ključno strokovno podporo razvoju in izvajanju aktivnosti na vseh ostalih prednostnih področjih za vse ciljne skupine odraslih, ki jih opredeljuje ReNPIO 2022–2030.

Podporne dejavnosti so:

1. svetovalna dejavnost v izobraževanju odraslih,
2. ugotavljanje in priznavanje znanja odraslih,
3. usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih delavcev in izobraževalcev odraslih,
4. presojanje in razvijanje kakovosti,
5. ozaveščanje, informiranje in spodbujanje za vključevanje odraslih v VŽU,
6. informacijska dejavnost.

Za vsako dejavnost so sodelujoča ministrstva opredelila ustrezne ukrepe, po katerih bodo preko načrtovanih aktivnosti dosegala opredeljeni cilj s spremljanjem postavljenih kazalnikov.

5.5.1 Cilj: Izboljšati in okrepiti dejavnosti na področju izobraževanja odraslih

Cilj je enotno postavljen za vse podorne dejavnosti na področju in predvideva okrepitev ter izboljšanje vseh dejavnosti tako na letni ravni, kot na daljše obdobje udejanjanja ReNPIO 2022–2030. Krepitev in izboljšanje dejavnosti na področju izobraževanja odraslih spremljamo na podlagi podatkov posameznih ministrstev na letni ravni, v primerjavi s podatki iz preteklih let. Poleg spremljanja in analize podatkov ministrstev pa je na področju postavljen tudi kazalnik:

1. **Delež odraslih, vključenih v svetovalno dejavnost, ki se izvaja kot javna služba, se bo do leta 2030 povečal za vsaj 20 % glede na leto 2020.**

Preglednica 24: Število udeležencev v svetovalni dejavnosti, ki se izvaja kot javna služba

	Dejavnost	Število udeležencev, programov oziroma ur 2020/realizacija 2020	Število udeležencev, programov oziroma ur 2021/realizacija 2021	Število udeležencev, programov oziroma ur 2022/realizacija 2022	Pristojna ministrstva
1.	Udeleženci v dejavnosti svetovanja, javna služba: JR ESS: 3.350 JR Integrala: 13.000	16.350 / 21.244	16.350/ 28.221	20.850/ 36941	MVI
2.	Svetovalna dejavnost v kmetijski službi – izobraževanje in usposabljanje svetovalcev	60.000/60.000	60.000/ 60.000	60.000/ 60.000	MKGP
3.	Svetovalna dejavnost v čebelarstvu – izobraževanje in usposabljanje svetovalcev	10.000/3.993	10.000/ 4.858	10.000/ 10.000	MKGP
4.	Programi svetovanja za lastnike gozdov – gojenje in varstvo gozdov, večnamensko gospodarjenje	3.200/1.674	3.300/ 1.718	2.500/ 2.561	MKGP
5.	Svetovanje lastnikom gozdov pred izdajo odločb – izobraževanje in usposabljanje svetovalcev	75.000/79.489	75.000/ 72.705	75.000/ 86.730	MKGP
	SKUPAJ	166.400	167.502	196.232	

Vir: Poročila ministrstev

Podatki v zgornji preglednici prikazujejo obseg svetovalne dejavnosti v sklopu javne službe sodelujočih ministrstev. Obseg svetovalne dejavnosti se na letni ravni v zadnjih treh letih povečuje, število svetovancev narašča. Izrazit skok vključitev se je zgodil med leti 2021 in 2022. Število svetovancev se je povečalo **za 17 %**. Tako se že v letu 2022 približujemo postavljenemu kazalniku 20 % povečanja obsega svetovalne dejavnosti v javni službi do leta 2030.

Poleg svetovalne dejavnosti, ki se izvaja kot javna služba, izvajajo sodelujoča ministrstva še širok nabor različnih aktivnosti na področju vseh šestih podpornih dejavnosti. To je razvidno iz letnih poročil posameznih ministrstev, kjer spremljajo posamezne podatke po dejavnostih, in s tem doseganje postavljenih ministrskih kazalnikov v obliki načrtovanih in realiziranih vrednosti.

Preglednica 25: Načrtovana in realizirana udeležba oz. ure izvajanja posameznih dejavnosti podpore izobraževanju odraslih po posameznih ministrstvih

	Dejavnost	Število udeležencev, programov oziroma drugih kazalnikov 2021/realizacija 2021	Število udeležencev, programov oziroma drugih kazalnikov 2022/realizacija 2022	Pristojna ministrstva
1.	Udeleženci v dejavnosti svetovanja, javna služba JR ESS: 3.350, JR Integrala: 13.000	16.350/28.221	20.850/36.941	MVI
2.	Izpopolnjevanje strokovnih delavcev v višjem strokovnem izobraževanju	405/	200/125	MVI
3.	Izpopolnjevanje izobraževalcev odraslih	1189/	131/1.352	MVI
3.	Poročila razvojnih nalog, analize, evalvacije (ACS)	11/15	8/14	MVI
4.	Strokovne podlage za razvoj področja (ACS)	9/5	3/6	MVI
5.	Novi oziroma prenovljeni programi za odrasle in strokovne delavce (ACS)	7/1	9/10	MVI
6.	Izpopolnjevanje strokovnih delavcev, vključno z usposabljanjem za svetovalce, člane komisij in izvajalce NPK	735/799	735/1.117	MVI
7.	Usposabljanje članov za preverjanje in potrjevanje NPK	100/111	365/190 ACS	MVI
8.	Podporne spletne strani za dejavnosti oziroma programe (ACS)	22/34	32/42	MVI
9.	E-gradivo (ACS)	10/4	10/8	MVI
10.	Delujoči svetovalci za kakovost izobraževanja odraslih	18/24	25/26	MVI
11.	Teden vseživljenjskega učenja	42/35 koordinatorjev, 1.911/1.214 prirediteljev, 7.500/8.030 dogodkov, 17/15 izvedb Parade učenja, okrog 158.000/88.000 udeležencev TVU, 1.500/338 medijskih objav	35/38 koordinatorjev, 1.000/1.548 prirediteljev, 7.000/4.227 dogodkov, 15/17 izvedb Parade učenja, okrog 150.000 udeležencev TVU, 1.500/1.500 medijskih objav	MVI
12.	Mednarodni projekti	4/3	3/4	MVI
13.	Vrste informativno-promocijskih dogodkov (ACS) (vrednost kazalnika MDDSZ je 2)	20/14	10/8	MVI, MDDSZ
14.	Analiza potreb za oblikovanje programov za odrasle s področja finančne pismenosti	ni podatka	1	MVI

15.	Usposabljanje izvajalcev v okviru Študijskega centra JSKD	17/17	3.000/3.000	MK
16.	Število programov Študijskega centra JSKD	12/	80/80	MK
17.	Usposabljanje in krepitev splošnega znanja in spretnosti za varno sodelovanje v prometu različnih skupin udeležencev v prometu (izobraževanje in usposabljanje starejših voznikov, splošna javnost)	500/	1.500/2.181	MZI (AVP)
18.	Usposabljanje v skladu z zakonsko opredeljenimi nalogami za pridobitev pravice opravljanja dejavnosti usposabljanja za vožnjo motornih vozil (permanentno in poklicno usposabljanje za učitelje vožnje)	1.200/	1.505/1.146	MZI (AVP)
19.	Usposabljanje za izvajanje presoje varnosti cestne infrastrukture z namenom izboljšanja prometne varnosti za različne udeležence v prometu	25/	20/12	MZI (AVP)
20.	Usposabljanje kot dodatno strokovno usposabljanje strokovnih delavcev	200/	200/587	MZI (AVP)

Vir: Poročila ministrstev

Podatki v preglednici 25 kažejo doseganje različnih kazalnikov dejavnosti po posameznih sodelujočih ministrstvih v letu 2022. Svetovalna dejavnost oz. število vključenih vanjo (MVI) se je, primerjalno z letom 2021, izrazito povečalo. Izrazito se je povečalo izpopolnjevanje izobraževalcev odraslih in strokovnih delavcev, vključno z usposabljanjem za svetovalce, člane komisij in izvajalce NPK. Več je bilo tudi razvitih novih oziroma prenovljenih programov za odrasle in strokovne delavce. Izrazito se je povečalo tudi usposabljanje za krepitev splošnega znanja in spretnosti za varno sodelovanje v prometu različnih skupin udeležencev v prometu in dodatno strokovno usposabljanje strokovnih delavcev ter permanentno in poklicno usposabljanje za učitelje vožnje (MZI).

Bistveno povečanje vključevanja v izobraževanje in usposabljanja starejših voznikov, splošne javnosti in dodatno strokovno usposabljanje strokovnih delavcev kažejo na dodatne aktivnosti in vlaganja Ministrstva za infrastrukturo in povečanega izvajanja dejavnosti in programov usposabljanja in preventivnih dejavnosti v sklopu dejavnosti Agencije RS za varnost.

Povzetek ključnih rezultatov in ugotovitev ministrstev v letu 2022 na petem prednostnem področju

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

Javna služba: je opredeljena kot svetovalna dejavnost pri vključevanju v javnoveljavne in neformalne izobraževalne programe, ugotavljanju in dokumentiranju predhodnih znanj in spretnosti in samostojnem učenju. Javno službo je opravljalo 35 izvajalcev, v svetovalno dejavnost pa je bilo vključenih 36.941 udeležencev (načrt 20.850).

V projekt financiranja dejavnosti informiranja in svetovanja in vrednotenja neformalno pridobljenega znanja (2016–2022) se je vključilo v svetovalne dejavnosti 675 svetovancev. V letu 2021 je bilo vključenih 3.430 odraslih zaposlenih in s tem je projekt dosegel cilj in izpolnil načrt financiranja TVU, največji nacionalni promocijski projekt je presegel načrtovane kazalnike. Vključenih nad 150.000 udeležencev (lani 74.266), 1.548 prirediteljev (lani 1.111) pripravilo 4.227 prireditev (lani 2.679). Ministrstvo je preko javnega razpisa financiralo promocijo, animacijo in učno pomoč (2021–2022) in preko dveh konzorcijev z 12 partnerji v letu 2022 izvedlo 12 promocijskih dogodkov, 24 animacijskih dogodkov in vključilo 560 udeležencev učne pomoči.

V letu 2022 se je v programe usposabljanja in izpopolnjevanja na ACS vključilo 1.117 strokovnih delavcev (načrtovano 735), strokovnih delavcev v višješolskem strokovnem izobraževanju 125 (načrtovano 200) ter 1.352 izobraževalcev odraslih (načrtovano 131). Razvitih oziroma prenovljenih je bilo deset programov za odrasle in strokovne delavce.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Na ukrepu Storitve trga dela ministrstvo v letu 2022 ni podelilo koncesij za izvajanje delavnic Vseživljenjske karijerne orientacije (VKO). So pa karierni svetovalci ZRSZ izvedli 192.987 osnovnih kariernih svetovanj, 4.758 ocen po 12 mesecih brezposelnosti ter pripravili kar 179.425 zaposlitvenih načrtov. ZRSZ je opravil 22.558 poglobljenih kariernih, zdravstvenih in rehabilitacijskih svetovanj, kar je 41,8 % več kot v letu 2021.

Nacionalni javni zavodi ACS, CPI in RIC, so opravljali strokovne, svetovalne in razvojne naloge za spodbujanje IO in VŽU. V letu 2022 je bilo vključenih in usposobljenih 570 članov komisij, svetovalcev in izvajalcev za preverjanje in potrjevanje NPK (načrt 365). Informativno-promocijski dogodki niso bili načrtovani, ker jih je od MDDSZ v financiranje vključilo MIZŠ.

Ministrstvo za kulturo

V okviru dejavnosti Študijskega centra JSKD se je v programih strokovnega izobraževanja in usposabljanja usposabljal 3.000 izvajalcev kulturnih dejavnosti (načrt 3.000).

6 SKLEP S PREDLOGI UKREPOV

Povzetek glavnih značilnosti uresničevanja LPIO 2022

Čeprav so bili zastavljeni cilji s strani sodelujočih ministrstev v LPIO 2022 povečini doseženi, ostaja pomanjkljivost in neuresničena naloga vključevanja ranljivih ciljnih skupin, zlasti manj izobraženih, starejših zaposlenih in prebivalcev manj razvitih območij. Domala v vse oblike zelo razvežane ponudbe formalnih javnoveljavnih in splošnih neformalnih izobraževalnih programov, se v bistveno večji meri vključujejo bolj izobraženi prebivalci. Podporne dejavnosti so razvijale nove pristope, modele in koncepte, namenjene doseganju in vključevanju ranljivih ciljnih skupin odraslih v programe in dejavnosti, a rezultati še ne kažejo bistvenega izboljšanja na tem področju. Pomanjkanje ustreznih znanj in spretnosti, dostop do infrastrukture in IKT tehnologije še vedno predstavlja izziv in vpliva na vključenost ranljivih ciljnih skupin v vseživljenjsko učenje in izobraževanje odraslih.

Medresorsko sodelovanje in usklajevanje je potekalo na posameznih projektih, razvojnih modelih, pripravi in izvajanju nekaterih izobraževalnih programov in dejavnosti. Smiselno in potrebno pa bi bilo sistematično in sistemsko načrtovanje ter usklajevanje med različnimi resorji na področju izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja.

Strokovni pregled in analiza rezultatov udejanjanja LPIO 2022 in spremljanje doseganja ciljev ter kazalnikov postavljenih v ReNPIO 2022–2030 prinašata kar nekaj sistemskih in strokovnih izzivov v naslednjem obdobju, ki smo jih strnili v **nekaj priporočil**:

1. Nekateri kazalniki, postavljeni v ReNPIO 2022–2030, zahtevajo ponovni strokovni premislek in morebitne korekcije:
 - Kazalnih vključenosti odraslih v VŽU med 25 in 64 let v višini 19 %,
 - kazalnik vključenosti odraslih 45–54 let v program OŠO,
 - kazalnik vključenosti odraslih v programe APZ v obsegu 50 %,
 - kazalnik vključenost starejših odraslih v starosti od 65 do 74 let v VŽU se bo povečal na 5,5 % v letu 2030 (ANP4t).
2. V skladu z ReNPIO 2022–2030, čim prejšnje imenovanje medresorske koordinacijske skupine za spremljanje LPIO in ReNPIO.
3. Uskladitev oz. poenotenje baz podatkov spremljanja vseh sodelujočih ministrstev (npr. število udeležencev, ki so zaključili program, dejavnost ipdb.).
4. Načrtovanje analiz, spremljav, evalvacij in raziskav na letni ravni sodelujočih ministrstev (npr. odrasli z nizko stopnjo izobrazbe).
5. Izvedba evalvacije uresničevanja ReNPIO 2022–2030 na polovici obdobja (predvidoma v letu 2026).
6. Pri velikih razvojnih projektih v novi ESS perspektivi med aktivnostmi izvajalcev načrtovati tudi spremljanje učinkov.

7 PRILOGA - LETNA POROČILA SODELUJOČIH MINISTRSTEV

Priloga je v ločenem dokumentu.